

7

IZDAVNO TOŽA STVO V LJUBLJANI

100016

27. VI. 1933

krat.

Žena in dom

Za tiste,
ki naročnino
v redu plačujejo,
bodo razpisane v de-
veti številki velike
nagrade

JULIJ 1933

Leto IV.

Knjiga „TAJFUN“
je priložena

Originalna slika trajne ondulacije,
izdelana z aparatom in preparati

GALLIA PARIS

GALLIA-ONDULACIJA zadovolji vsako damo finega okusa zaradi tega, ker je trajnost preparacije in naravna oblika valovite frizure v vsakem oziru na najvišji dosegljivi točki.

GALLIA-ONDULACIJA in njen način kodiranja las je v Sloveniji brez konkurence ter se izdeluje to delo edino le v salonu

NAVINŠEK, Ljubljana, Selenburgova ul. 1.

«Mami, kako je dober tale čajček, ki mu Ti praviš **BUDDHA**.

Kdo pa prodaja **BUDDHA ČAJ**, mamica?»

«Pri vsakem trgovcu ga dobim. Seveda moram vedno zahtevati čajne mešanice **BUDDHA** v zavitkih, ker bi sicer kaj hitro dal drug manj vreden čaj.»

Čajne mešanice pa razpošilja:

TEA IMPORT, Ljubljana

Večna pot 15. Telefon 26-26.

Kakor boža-
joč okvir
okrog drago-
cene slike je
praktičen in
lep dežnik.

Seveda samo,
če je prvo-
vrstno blago,
s katerim Vam
postreže
t v r d k a

L. MIKUŠ, LJUBLJANA

Na drobno! Mestni trg 15. Na debelo!

Ustanovljena leta 1839.

SKRIVNOST MOJE MLADOSTNE LEPOTE.

Nova koža na obrazu. Če uporabljate 10 do 14 dni epohalni medicinski biološki preparat za lupljenje kože **Astringent special Venus**, se Vam obraz pomladi. Izginejo za vselej vse gube, madeži, mozolji, pege ter mastna in raskava koža. Lica postanejo nežna, sveža in mehka kakor pri majhnem detetu. Garnitura Din 92.—.

Crème de Citrone. S čudovito nitrostjo očisti polt vseh napak. Osvežuje in oživilja velo kožo in jo dela elastično in nežno. Edina krema, ki je hkrati dnevna in nočna krema. Večji lonček Din 65.—, srednji lonček Din 18.—.

Gold Cream „Violette“ pour le jour, najidealnejša francoska suha dnevna krema. Naredi polt temnorjavo, ljubko in nežno. Če jo redno

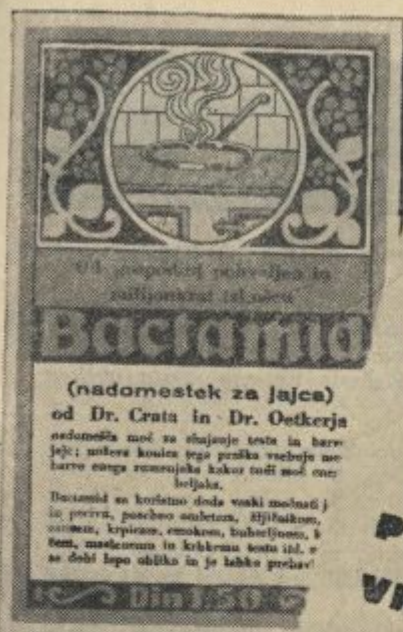
uporabljate, izginejo vse nečistosti, obraz a postane mladosten, svež in mlakaven do pozne starosti. Potrebna vsaki moderni dami kot podloga za puder in šminko za zabave, ples in za promenado. Večji lonček Din 65.—, srednji Din 18.—.

Gold Cream „Violette“ pour la nuit, originalna radioaktivna mastna nočna krema, ki prodira v vse znojnice in s tem varuje in z vsakim dnem bolj pomlaja obraz. Odpravlja čudovito hitro grbanice in gube pod očmi in na sencih, pa bi zato morala biti na toaletni mizici moderne dame. Večji lonček Din 85.—, srednji lonček Din 20.—.

Lait de Beauté „Violette“ za odpravljanje znojníc. Krepi mišice in je najboljšo sredstvo za perfektno čiščenje obraza. Din 65.—, srednja stekleničica Din 15.—.

Zahtevajte brezplačno ilustrirane cenike!

**„CENTIFOLIA“
PARFUMERIJA
ZAGREB, JURISČEVA ULICA 8.**

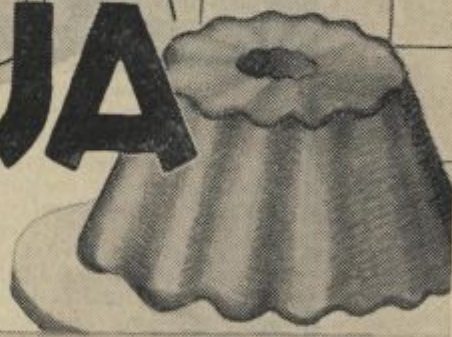
GOSPODINJE!

PRAVA DOMAČA
JED LE S PRAVIM
DOMAČIM IZDELKOM.

JUGOSLOVANSKA TVORNICA

D.A. OETKERJA

Nadalje proizvajamo še:

pudinge

kreme

šartlje

itd.

Kako sem shujšala za 15 kg v sedmih mesecih brez škodljivega stradanja.

Dobre dietetične Slatinske tablete za hujšanje.

Brez škodljivega stradanja in brez telovadbe sem shujšala za 15 kg v sedmih mesecih na ta način, da sem zauživala po trikrat na dan po dve Bahovčevi Slatinski tableti, ki se dobivajo v vseh lekarnah. Tem Slatinskim tabletam se moram zahvaliti, da sem

Želim ostati nepoznana, tehtala sem se pred in po dovršeni kuri s Slatinskimi tabletami.

izgubila odvišno maščobo in da se mi je zopet povrnila mladostna moč in energija, ki je nisem imela že več let.

Kako delujejo?

Sedaj se popolnoma lahko in hitro iznebite nezdrave maščobe in obvarujete svoj obraz pred gubami in grdím videzom, ki so posledica neprijetnega stradanja. Vzrok debelosti je navadno nepravilno delovanje organizma. Ne da bi oslabele Vaše telo, izgubite debelost, ako uživate Bahovčeve Slatinske tablete.

te. Začnite še danes in dobili boste zopet svojo mladostno moč in energijo, počutili se boste bolje, kakor ste se prejšnja leta, hkrati pa izgubite na teži vsak mesec 2 do 3 kg.

In zopet boste vitki in lepi. Sedaj Vas pa dela ta maščoba nesrečno. Radi bi skrili svojo obilnost, pa je ne morete. Sedaj Vam ni treba nič več skrbeti. Bahovčeve Slatinske tablete Vam pomagajo shujšati brez škode na zdravju. Bahovčeve Slatinske tablete so pripravljene iz najboljših mineralnih soli in naravnih rastlinskih ekstraktov.

Bahovčeve Slatinske tablete dobite lahko v vseh lekarnah. Nad učinkom tablet boste vznemirjeni. Zahtevajte samo originalne, pristne, neškodljive Bahovčeve Slatinske tablete in zavrnete vsa nado-mestila, ker ni nič uspešnejšega od teh tablet.

Sedaj je še čas, da se iznebite svoje preobilne teže in vsega, česar imate preveč na telesu.

Ena doza (100 Slatinskih tablet) stane Din 46,—, velika doza (200 Slatinskih tablet) pa Din 74,—.

Slatinske tablete izdeluje lekarna

MR. BAHOVEC
Ljubljana, Kongresni trg 12.

Kjer vsa druga sredstva odpovedo, dosežejo Slatinske tablete za hujšanje presenetljiv uspeh!

Peg. br. 4001 od 21. 4. 1968

VPRAŠANJA IN ODGOVORI

Kako vkuhavamo sadje in mezgo?

To vprašanje je naslovilo zadnji čas več naročnic. Da ne bomo vsaki posamezni odgovarjali in ker zanima takšen nasvet tudi druge naročnice, prinašamo na tem mestu obširen odgovor.

Naše shrambe so se polagoma izpraznile. Vsa zaloga lani kuhanega sadja, mezge in sadnih sokov je že skoraj popolnoma porabljena. Le nekaj kozarcev še sameva na polici. Te hočemo hraniti do zadnjega in jih ne porabimo prej, dokler ni skrajna sila in dokler nismo preskrbljeni z novimi baterijami kozarcev letošnjega pridelka.

Prvo sadje, ki ga vsako poletje spravimo za zimo, so češnje, jagode, borovnice in maline. Nato se pa vrstijo sadeži drug za drugim: marelice, renglo, hruške, breskve, slive, jabolka in prav pozno jeseni še kutine. Skrbna gospodinja si bo o pravem času preskrbela vse, kar potrebuje pri vkuhavanju sadja, da ima vse doma. Takoj ko pride sadje na trg, si gospodinja sproti pripravlja zalogo za zimo.

Tu hočemo zlasti opozoriti na nekaj reči, na katere moramo paziti, kadar vkuhavamo sočivje in sadje. Posoda, v kateri bomo v sopari kuhali (sterilizirali) v kozarce vloženo sadje, mora biti čista in se mora dobro zapirati oziroma pokrivati, da med kuhanjem para nikjer ne uhaja. Kozarce — najboljši so politrski — moramo izmiti v vroči vodi, v kateri smo raztopili nekoliko sode, jih izplakniti v čisti vodi in izbrisati s cunjjo, ki ne pušča vlaken. Pri Weckovih in Rexovih kozarcih moramo prekuhati, dobro umiti in izplakniti tudi gumaste obročke in pokrove.

Sadje vkuhavamo s kristalnim sladkorjem (sipo). Sadje mora biti najboljše vrste, dovolj zrelo, toda ne prezrelo, in ne sme biti črveno.

Gospodinja, ki nima Weckove oziroma Rexove priprave, naj kuha sadje v kozarcih v takšni posodi, ki se dobro pokriva in ki je nekoliko višja kakor kozarci.

V to posodo postavimo kozarce z vloženim sadjem drugega tik drugega, na dno posode pa denemo nekoliko sena, da ne stoje kozarci na dnu posode; pa tudi med kozarce zatlačimo sena, da se ne dotikajo. Nato nalijemo v posodo toliko mrzle, čiste vode, da sega do polovice kozarcev, nakar posodo pokrijemo. Posodo postavimo na ploščo štedilnika ali, če posoda ni prevelika, lahko tudi v pečico in dobro pazimo, kdaj prične voda vreti. Voda sme vreti samo 8 do 10 minut, za nekatero sadje pa še manj časa. Nato vzamemo posodo previdno z ognjišča, in ko se popolnoma ohladi, poberemo kozarce oprezno iz nje, jih dobro obrišemo in shranimo v hladni, suhi in temni shrambi.

Nekatere vrste sadja lahko vložimo v kozarce tudi, ne da bi jih kuhali v sopari. To bomo povedali v navodilih pri vsaki vrsti sadja posebej. Ker se marsikatera gospodinja boji vkuhavanja sadja, ker je z njim, če ga mora kuhati v sopari, preveč dela, bomo najprej popisali, kako vložimo sadje na lahek in preprost način.

Češnje. Vzamemo trde, rdeče hrustavke, potrgamo peclje in odberemo vse nagnite in počene češnje. Samo trde in zdrave češnje operemo v čisti vodi, odcedimo

Mislite vsako uro po enkrat nase!

*Podnevi čedni -
zvečer pa izmučeni
in utrujeni?*

In vendar so žene, ki se jim nič ne pozna delo, ker ne skrbe samo sempatja za svojo kožo. To so žene, ki mislijo vsako uro po enkrat na to: poskrbeti malo zase in biti lepa, je vendar kaj lahko.

ELIDA CREME

de chaque heure

na rešetu, potem pa stresemo na star prt in jih nalahko obrišemo. Nato vzamemo za 5 kg tako izbranih in pripravljenih češenj 1½ kg kristalnega sladkorja in ga kuhamo v čistem kotliču s 4 del vode, dokler se sladkor ne raztopi in ne očisti. Pene od sladkorja, ki se nabirajo po vrhu, posnemamo s čisto srebrno ali pa novo leseno žlico. To traja nekako 10 minut. Potem stresemo v sladkor češnje in jih previdno premešamo z novo kuhaličnico. Vro naj dobrih 5 minut. Nato odmaknemo kotliček od ognja ter primešamo 5 g salicila in ¼ litra alkohola. To dobro premešamo in enakomerno napolnimo pripravljene kozarce. Kozarce denemo nato na hladen prostor, kjer ne more mrčes do njih. Drugi dan, ko so popolnoma ohlajeni, jih pokrijemo z dvojnimi celofanom, dobro zavežemo in postavimo v shrambo na polico.

Renglo in slive vkuhamo prav tako. Sadje mora biti nepoškodovano in ne sme biti preveč zrelo (mehko).

Sčasoma se vloženo sadje usede, da ostane četrtna kozarca prazna. Ko kozarec odpremo, dolijemo brez skrbi še nekoliko vode, ker je sadje potem še vedno zadosti sladko.

Sadje, vloženo in kuhano v sopari ali sterilizirano.

Češnje. Zrele, trde češnje pripravimo kakor zgoraj. Za vsak kilogram češenj vzamemo po 30 dkg sladkorne sipe in po ¼ litra vode. Sladkor in vodo kuhamo toliko časa, da se sladkor raztopi in izčisti, pene pa sproti posnemamo. Medtem ko se kuhani sladkor hladi, vložimo v pripravljene kozarce do vrha sirove češnje tesno drugo tik druge. Ohlajeni sladkor razdelimo

nato po kozarcih tako, da sega tekočina približno do polovice kozarca. Nato pokrijemo kozarce z dvojnimi celofanom ali pa s pergamentnim papirjem, jih denemo v primerno posodo med seno in jih kuhamo 8 do 10 minut v sopari, kakor smo popisali zgoraj.

Renglo. Izberemo prvovrstne zrele, zelene renglo, obrišemo vsako posebej s snažno krpo, prebodemo večkrat z iglo in jih zložimo v kozarce do vrha. ½ kg sladkorne sipe kuhamo s ¾ litra vode toliko časa, da se izčisti in zgosti. Ko se sladkor ohladi, ga nalijemo v kozarce do polovice. Nato kozarce zavežemo in kuhamo v sopari samo 3 do 4 minute. Naprej ravnamo kakor s češnjami.

Maline. Suhe, zrele in debele maline vložimo previdno v pol-litrške kozarce do vrha in potresemo nanje polno žlico sladkorne sipe, jih trdno zavežemo in kuhamo v sopari 6 do 8 minut.

Marelice. Zrele, toda trde marelice razpolovimo, poberemo iz njih koščico in jih tesno vložimo v kozarce tako, da je razpolovljena stran obrnjena proti dnu kozarca. Na 1 kg marelic vzamemo po ½ kg sladkorne sipe in po ¼ l vode. Sladkor kuhamo z vodo, dokler se ne zgosti in ne izčisti. Ohlajeni sladkor nalijemo čez marelice malo manj ko do vrha. Dobro zavezane kozarce kuhamo v sopari 3 do 4 minute.

Slive (češplje) olupimo, zložimo z vilicami v pol-litrške kozarce in potresemo s polno žlico sladkorne sipe, nakar kozarce zavežemo in kuhamo 10 do 15 minut v sopari.

Hruške. Hruške olupimo in prerežemo čez polovico, tako da ostane na vsaki polovici tudi polovico

pečlja. Pečke izdolbemo in zdrgnemo hruške z limono, da ne počrniyo. Nato jih denemo najprej v mrzlo vodo, nato pa v vrelo in kuhamo toliko časa, da se začnejo mehčati. Z lopatico jih pobereimo iz kroga in polagamo zopet v mrzlo vodo, od tam pa na rešeto, da se odtečejo. Na 1 kg sladkorja vzamemo 1 l vode in kuhamo toliko časa, da se pokuha nekako 1 liter tekočine, nato pa sladkor ohladimo. Hruške vložimo v kozarce skoraj do vrha, in sicer s prerezano stranjo navzdol in jih zalijemo z ohlajenim sladkorjem, da so pokrite. Dobro zavezane kozarce kuhamo v sopari $\frac{1}{4}$ ure.

Breskve. Zrele, a še trde breskve na tenko olupimo, razpolovimo, izločimo koščico ter jih devamo v kozarce s prerezano stranjo navzdol, in sicer tako, da ena polovica drugo na pol pokriva. Kozarce napolnimo skoraj do vrha. Na vsak kozarec vzamemo po 10 dkg sladkorja in ga prekuhamo s toliko vode, da lahko napolnimo kozarce z breskvami (nekako $\frac{1}{4}$ litra vode na vsak pollitrski kozarec). Ko se sladkor shladi, ga nalijemo čez breskve do vrha. Dobro zavezane kozarce denemo v soparo, kjer naj vro samo 2 minuti.

Kako vkuhavamo sadno mezgo.

Čeprav spadajo marelice med plemenito in zaradi tega drago sadje, je že marsikatera gospodinja, ki mora sadje kupovati, izprevidela, da je ta sad za vkuhanje mezge prav za prav najekonomičnejši in hkrati tudi najokusnejši. Z marelično mezgo imamo najmanj dela, ker ni nujno potrebno, da bi jo pretlačili in je hitro kuhana. Saj moramo pri vkuhanju računati tudi čas in kurivo. Drugo sadje, ki prihaja v poštev za mezgo, je sicer cenejše, zato ga je pa treba dvakrat tako dolgo kuhati, ker je bolj vodeno. Pri češpljevi mezgi prihranimo sicer na sladkorju, ni pa tako dobra, in če hočemo, da je češpljeva mezga lepo rumena in okusna, moramo češplje, preden jih vkuhamo, olupiti, kar je zelo zamudno.

Marelična mezga. Za mezgo morajo biti marelice popolnoma medne. Razpolovimo jih, izločimo koščico, stehtamo in zmeljemo na strojčku za meso. Zmlate marelice denemo v dobro položeno čisto skledo. Nato primešamo toliko sladkorne sipe, kolikor so tehtale marelice brez koščic; mešati moramo z novo kuhalnico ali pa s kuhalnico, ki nima duha po nobeni jedi, posebno ne po maščobi. Skledo pokrijemo s prtičem in denemo na hladno do drugega dne. Medtem marelice še nekajkrat premešamo, da se sladkor raztopi in enakomerno zmeša. Drugo jutro marelice zopet najprej dobro premešamo in jih denemo v čisto, dobro položeno in široko kozico toliko, da lahko med kuhanjem mešamo, ne da bi pri tem mezga prekipevala čez rob kozice. Ko mezgo kuhamo, jo moramo ves čas mešati, ker se rada prismodi, kar škoduje barvi in okusu. Pene, ki se nabirajo povrhu, sproti posnemamo in devamo na krožnik. To potem lahko porabimo za sladice. Kakor hitro se mezga zgosti in se sveti kakor steklo, kanemo kapljico s kuhalnice na krožnik. Če se kapljica ne razlije, ampak hitro strdi, tedaj je mezga kuhana. Odstavimo jo od ognja in jo še nekaj časa mešamo, nato pa še vročo zlijemo v kozarce, ki jih postavimo na hladen prostor, da se mezga shladi in da se naredi na vrhu kožica. Drugi dan odrežemo od čiste, bele tkanine, ki je tako velika kakor odprtina kozarca, okroglo krpico, jo pomočimo v rum ali pa v slivovko in jo denemo na mezgo. Kozarce pokrijemo z dvojnimi celofanom ali s pergamentnim papirjem, jih dobro zavežemo in spravimo v shrambo.

Malinova mezga. Popolnoma zrele maline zmečkamo in pretlačimo skozi sito. Nato stehtamo pretlačeno mezgo in zmešamo z enako količino sladkorja. Drugi dan jo kuhamo, da se zgosti, sicer pa ravnamo z njo prav tako kakor z marelično mezgo.

Polinska

TVORNICA

ČIKORIJE

Naš pravi domači izdelek

Jagodova mezga. Za to mezgo vzamemo lepe, zrele jagode, ki pa ne smejo biti razmočene od dežja, in sirove pretlačimo kakor maline. Za pol kilograma jagod kuhamo pol kilograma sladkorja z osminko litra vode toliko časa, da se vleče, nato zmešamo med sladkor pretlačeno jagodovo mezgo in jo kuhamo samo nekoliko minut, ker postane sicer pretemna, seveda jo moramo med kuhanjem neprestano mešati. Naprej ravnamo z njo kakor z marelično mezgo.

Renglojeva mezga. Na vsak kilogram mezge, ki smo jo pretlačili skozi stroj, primešamo po 30 dkg sladkorne sipe, pustimo čez noč, drugo jutro pa kuhamo in ravnamo z njo kakor z marelično mezgo.

Breskova mezga. Zrele breskve, in sicer takšne, ki gredo rade od kosti, razpolovimo, izločimo koščice in zmeljemo na strojček, nato pa pretlačimo še skozi sito, da ostanejo vse nitke na situ. Pretlačeno mezgo stehtamo, vzamemo prav toliko sladkorja, zmešamo in pustimo čez noč. Drugi dan kuhamo in ravnamo z njo kakor z marelično mezgo.

Češpljeva mezga. Češpljevo mezgo pripravimo lahko na dva načina. Boljšo mezgo dobimo, če češplje olupimo, pobereimo iz njih koščice, stehtamo in denemo na vsak kilogram sadja po pol kilograma sladkorja. Drugi dan mezgo skuhamo in ravnamo z njo kakor z marelično. Tako pripravljena mezga je zelo okusna in lepe svetlorumene barve kakor marelična. Če pa hočemo imeti navadno češpljevo mezgo, tedaj češplj ne olupimo, ampak samo pobereimo iz njih koščice in kuhamo češplje v lastnem soku brez sladkorja tako dolgo, da se razkuhajo in zgoste. Nato lahko češplje pretlačimo ali pa tudi ne, jih stehtamo in damo na vsak kilogram češplj po pol kilograma sladkorja. Drugi dan pa kuhamo mezgo toliko časa, da se zgosti in sveti. Še vročo nalijemo v kozarce; ko se ohladi, kozarce zavežemo in shranimo.

M. P.

ŽENA IN DOM

ilustrirana revija za slovensko ženo
številka 7 * julij 1933 * leto IV

M. Andersen-Nexö:

Ženski upor

Nebod nad Andaluzijo je tako lepo modro. Toda ljudem se godi tam slabo.

Seveda, tudi v Andaluziji je življenje lahko in lepo za vsakogar, ki si more kupiti kruha. In to zmorejo mnogi — seveda v dobrih časih. Toda časi so bili takrat slabi. Delavci niso imeli dela in so se odločili za beračenje, in berači, ki so postajali na vogalih ulic, so mislili spet na delo. Ali tako to kakor ono je bilo brez vsakih nad.

Cene kruhu so narasle. Libra je stala že dvajset centimosov. V dobrih časih je stala samo deset, da, stari ljudje pomnijo, da je cena nekoč padla celo na osem. Tedaj je imel vsakdo dovolj kruha, zdaj se je pa treba zadovoljiti s polovico in se mu v časih celo povsem odreči, kar spravi seveda človeka počasi na pokopališče.

Nekega dne so se zbrali obrtniki iz Granade in korakali v sprevedu po ulicah, noseč na čelu spreveda črni prapor. Ustavili so se pred stanovanjem prefekta in zahtevali dela. Prefekt je s klobukom v roki stopil na verando in izjavil, da visoki mestni svet že pripravlja predlog za pomoč bedi. Zaklical je še slavo kralju in odšel, lojalni obrtniki so se pa vrnili pobiti, vsak posamič, domov. Edinole peki se niso udeležili tega spreveda, izkoristili so čas in povišali ceno kruhu še za štiri centimose.

Obrtniki se niso več zbrali, toda na večer se je sešel visoki mestni svet in obravnaval to zadevo. Vsi člani so izražali občudovanje nad prefektovo diplomacijo, ki je preprečila demonstracijo, in so sklenili, da pošljejo v Madrid telefonično poročilo in predlagajo odlikovanje za prefekta. S tem je bilo razpravljanje mestnih očetov končano.

Granada leži v rokavu Vege, tako rekoč med skalami Sierre Nevade. Spodaj v dolini stanujejo imoviti ljudje. Toda mesto se razprostira še dalje navzgor čez Albaicin. Tam na strmi skalni steni, kjer so hiše tako rekoč prilepljene druga na drugo, stanujejo tkalci. Mesto pa sega še više, tam je videti že samo koče, viseče na ozkih terasah, čisto zadaj pa votline v skalni steni, odprte na jug. Te so prebivališče najrevnejših in ciganov.

Ražen ciganov je v votlinah, kočah in v Albaicinu zelo malo moških. Ponajveč prebivajo tam zgoraj žene, ki so zašle zaradi izgube svojih rednikov iz revščine v najglobljo bedo, in druge ženske, ki sploh niso poznale hraniteljev, ampak samo mimobežno ljubezen in plodove, ki so ostali za njo. Tem ljubezen ni darovala ničesar, ampak jih je napravila za doživljenjske oskrbnice, zakaj

v Andaluziji redijo otroke starši tako dolgo, dokler sami živijo.

Zvečer se je raznesla vest, da se je cena kruhu dvignila na 24 centimosov, tja do podzemskih votlin pod Sacre Monte.

«Tega ne bomo mogle takoj odtehtati z lastnim mesom», je dejala suha žena, ki je, oprta na kamenit križ, dojila dete. Zmučeno se je nasmehnila in vzela otroka od prsi. Krog njegovih ust se je rdečila kri iz njene dojke. S poljubi je pobrala kri z otrokovih usten in legla k vznožju kamenitega križa; pozneje so jo odnesli v eno izmed votlin.

*

Še pred jutrnjo zarjo je zavladalo na gori živahno življenje. Mati je ponoči umrla in nosači so prišli, da jo odnesejo. Žene so begale sem in tja, se križale pred truplom in klicale k Madoni. Smrt pri teh ljudeh ni nič strašnega, sprejemajo jo kakor vse drugo, kar prinaša življenje s seboj; njih lahkomiselnost jim pomaga premagati vsako žalost. Zakaj trda resničnost jih je naučila občutiti nekaj novega, grozo usode, in zdelo se jim je, da vidijo v trupu sosede, ki so jo našle z otrokom, iščočim in jokajočim na njenih prsih, usodo vsake izmed njih samih.

«Zdaj odhaja lakota», je dejala neka žena, ko so napol pijani nosači odnašali truplo z gore.

«Odhaja na pokopališče», je odgovorila druga. Trenotek panike je prišel. «Na pokopališče...», to je bil izsledok. Obupni izgledi so ohromili vse fantastične nade, vendar samo toliko, da bi se resničnost postavila v senco in popustila uzdo fantaziji — fantaziji, da se je sploh mogoče najesti do siteda. In v tem vrvenju misli in vpitja so se pojavile in zabliskale besede: «Pan a ocho!»* Te besede so ustvarile zmedene in tipajoče misli — in vendar so šle od ust do ust.

«Pan a ocho!» Kruh spet po osem centimosov, to bi bila sreča, to bi bil ideal, ki se mu nihče ni hotel odreči! In tem klicem se je kakor odmev odzvala vsaka votlina in je postavila bedno, samo napol oblečeno ženo v vrste spreveda.

«Pan a ocho!» Misli so našle svoj izraz in kaos je našel svojo smer. Drhal se je pomikala po kljukasti cesti, vijoči se okrog vseh votlin, navzdol in spreved je hitro naraščal, zakaj otrok bede je mnogo.

Kako grde so bile te ženske! Spačene od ošpic, umazane, obraz razrit od gub, ki jih je vrila solnčna svetloba, dasi jih je ta neprestano silila, da so žmirele z očmi, senc in ušesa pa pokrita od

* = kruh po osem,

krast. Boda ne poveča lepote. Njih gotovost je rasla s številom, razvemale so druga drugo z grožnjami in vpitjem, prijemale in grabile za klade in polena, rvale ostro kamenje iz strme skalne stene in ga metale navzdol po pobočju na strehe koč, kričoč: «Pan a ocho!»

To geslo je splašilo še prebivalce koč iz njih spanja in tudi ti so se pridružili.

«Pan a ocho!» je letelo kakor mrzel veter preko višin in ves Albaicin se je razgibal. Samo mesto spodaj, mesto imovitih, je ležalo tiho v jutrnjem spancu. Na enem najbolj zadaj ležečih skalnih obronkov je stala cerkev in na prostoru pred njo je bil zasajen v zemljo star top. Ženske so ta top izgreble s svojimi nohti in ga privlekly k nasipu. Tam je ležal in kazal, tegoben od usode, na mesto, dasi ga je čas napolnil z zemljo in mahom. Drhal pa je drla dalje skozi ozke ulice Albaicina.

Pan a ocho! Albaicin, mesto tkalcev, je odgovoril in dal svoj prispevek. Tudi možje so se hoteli pridružiti sprevodu. Ali ženske so jih odgnale. «Ne potrebujemo jih — proč z njimi!» In ulice so razgrnile steklo, podivjano drhal na velikem trgu.

Tam so jih dohiteli možje, ki so nesli umrlo sosedo v mrtvašnico. Odeta je bila v svojo najlepšo obleko, kakor je navada v Andaluziji, nepokrita, z rokami, prekrižanimi na prsih. To je značilo, da je bila mati. Mlademu dekletu roke samo sklenejo in mu vložijo med prste šopek še nerazvelih cvetic.

Drhal jo je spoznala.

«Tam je! Glejte, kako se nam smehlja», je klicala neka ženska. «Ona je svetnica, svetnica kruha!»

Razlegnilo se je divje vpitje, drhal je obkolila nosače in jim iztrgala truplo. To truplo so potem nosile fanatične ženske v sprevodu.

Izbruhnili je lakota, nebrzdana, vse omamljajoča lakota s svojimi tisoči odprtih ust. Sirove kletvine, nesramne psovke in divji smeh so se glasno razlegali. Val žensk se je razlil preko Zaccatina proti Vivarramblu, s truplom na čelu. Izložbena okna pri podjetjih so se sesuvala na tla, razbita od množine kamenja, vrata pri trgovinah so bila razbita, blago uničeno.

Mlad orožniški častnik, znan zaradi svoje lepote in elegantnega nastopa, je prijezdil na konju in poizkusil ustaviti drhal. Ženske pa so se mu rogale in kričale:

«Fej, kako je grd! Fej, kako čepi na konju! Obesite ga!»

Ustrašil se je, obrnil konja in odjezdil, drhal pa mu je z blatom in črepinjami obmetavala sijajno, svetlo uniformo.

Takoj nato je množica vdrla v sladičarsko trgovino načelnika pekovskega društva.

«Reci: pan a ocho», je vpila in mu grozila s kamenjem.

«Señore, señore», je tresoč se jecljal. «Tu imate kruha, moke, kolačev. Vzemite si vso mojo trgovino, samo žalega mi ne storite nič!»

«Reci: pan a ocho», je vreščalo petdeset žensk. «Pan a ocho», je zamomljal.

«Tukaj lahko tako govori, le naj to pove na ulici!»

Izvekle so ga iz trgovine in ga vlekly s seboj. S suvanjem in z udarci so ga prisilile, da je kričal z njimi vred.

«Poslušajte, kako pek lepo kriči!»

«Saj drži z nami, ta dobra duša!»

«Kdo bi mogel verjeti, da hoče tudi on podražiti kruh!»

«In kako lepo rejen je, ta angel!»

«In kako dobro misli!»

Ščipale so ga v roke in noge, ga božale po licih, smerikajoča se ciganka pa se je naredila, kakor bi ga hotela poljubiti. Obupan in poln gnusa se je zrušil na tla.

Glavna drhal s truplom na čelu je že zavila v široko Vivarramblu. Ostale ženske so hitele za njo. Na ovinku ceste so srečale mlado gospo, ki je bila namenjena v katedralo k jutrnji maši.

«Reci: pan a ocho!» so kričale in jo obkolile.

Strmeč je gledala v skisane obraze, ki so plameli pod praskami, ki so ostale od ošpic, kakor bi deževala kri.

«Jezus, Marija, mati moje duše», je stokala in sredi njih padla na kolena. «Kaj sem vendar storila, da sem zašla med takšne...?»

«Med takšne! Poslušajte jo, kako se nam posmehuje!»

«Dvignite jo!» jih je zakričalo nekaj. «Vzemite jo s seboj!» Toda glavni spreved je korakal dalje: «K prefektu! K prefektu!» Ženske so šle dalje in pustile mlado gospo.

Prefekt je stanoval na južni strani mesta, odkoder je lep razgled na Vego in Sierro Nevado. Prav tedaj je vstal in vsa okna v palači so se odprla kakor v pozdrav jutrnjemu solncu.

Za enim teh oken z običajno mrežo je poskakovalo in si prepevalo mlado dekle. Bila je še v kratki jutrnji obleki in lasje so ji padali prosto preko ramen, oči je imela velike. Mladenka se je vadila v sevillani in držala v rokah kastanjete, katerih dolgi, pisani, svileni trakovi so ji padali preko ozkega zapestja. Za trenotek si je odpočila in si globoko oddehnila. Potem pa je spet začela plesati. Rameni sta ji poletavali v zraku, telo pa se ji je gibalo v mehkih valovitih linijah gor in dol, k sebi in od sebe; v rokah je držala kastanjete, noge so ji poskakovale, nje ustnice pa posnemale tresoče se zvoke instrumenta.

Zadnji, močni zavoj, potem je končala ples, vrteč se v krogu in udarjajoč s kastanjeta nad samo glavo.

Nato pa spet nanovo po taktu divje melodije. Sredi plesa se je ustavila in zasmejala — zaslišala je geslo «Pan a ocho!» Kaj naj to pomeni? Tako smešno ji je zvenelo.

Dela je roke v bok, poslušala in se spet pripravljala, da zapleše. Naredila je nekaj majhnih skokov, da bi preizkusila takt teh novih besed: «Pan a ocho, pan a ocho, tra, tra...», vendar pa ni šlo. Nov nemir in klicanje sta jo zvalila k oknu, in tu je opazila prve besneče ženske upornice, ki so se zgrinjale k palači. Nesle so truplo in kričale: «Prefekt naj pride!»

Prestrašena je zbežala iz dvorane.

Straža pri vratih je bila odrinjena, palača pa preplavljena od ljudske množice. Prefekta so v triumfu privlekly na cesto in spreved se je pomikal naprej k mestni hiši. Tam naj bi sodil peke in dal ljudstvu kruha. Bil je brez klobuka in je ugovarjal, vendar so ga brezobzirno in energično porivale naprej. Na magistratnem trgu so obstale. Prefekt pa je izrabil ugodno priložnost in se izmuznil skozi vrata mestne hiše.

«Daj nam kruha!» je klicala drhal in se hotela pognati za njim. Ali tedaj so se vrata že zaprla.

Nekaj časa so ženske še tulile in kričale. Potem pa se je vpitje poglobilo in izpremenilo v mrmranje. Strnjena množica se je neprestano ozirala k balkonu in čakala, da se pojavi prefekt in jim izpregovori, kakor je bilo to vedno na kraljev rojstni dan. Vendar se prefekt ni pokazal.

Drhal je začela groziti. Klicala ga je in ga psovala z izdajalcem in babjekom.

«Prevaril nas je! Z izkoriščevalci vleče!»

Drhal se je zagnala proti občinski hiši in se pripravljala, da vlomí vrata. Pred magistrat je prihitelo nekaj orožnikov-pešcev, ki so jih pa ženske s kamenjem pregnale.

«Prefekt naj pride,» so kričale, «govoriti hočemo s prefektom!»

René Rosny:

Čarovnica

Ostal sem brez očeta in matere. Oba sem izgubil skoraj ob istem času. Oče je padel v vojni, mati pa je umrla nekaj tednov nato iz žalosti za njim. Takrat sem bil v šestem letu.

Ker sem bil sam, me je vzel s seboj stric, da bi mi ne bilo treba umreti od lakote. Bil je brat moje matere. Ni bil slab človek, le malo omejen, preveč preprost in strahopeten. Najhujše pa je bilo to, da se je oženil z neko majhno, grdo žensko. V njej je menda priroda utelesila vso žensko zlobo. Moj ubogi stric, ki je bil sicer velik kakor gora, se je je bal. Lahko je delala z njim vse, kar se ji je zljubilo. Morda je iz strahu pred njo počasi postal prav tak kakor ona, čeprav bi po njegovem obrazu človek sodil vse kaj drugega.

Sicer pa moja nova teta ni bila hudobna samo proti meni. Tudi njena lastna hči Anica je morala občutiti na sebi vso njeno zlobo. Seveda ne v tolikšnji meri kakor jaz.

Ni me tepla, ker sem bil preslaboten. Zato pa mi je z nekakšno peklenko naslado zmeraj pripovedovala strašne zgodbe in me za vsako malenkost, ki je nisem prav napravil, grozila, da bo poklicala čarovnico, ki me bo odnesla v svoj brlog.

Ta čarovnica ni bila izmišljeno bitje. V resnici je živela. Vsaj zame in za Anico. Moj stric Arzen in njegova žena sta napravila iz nje živo pošast. Vsako nedeljo popoldne sta naju vodila na drugi konec vasi, da nama pokažeta čarovničino hišo, neko šupo, ki je bila zbita iz starih desk in pločevinastih posod. Tam je stanovala neka starka — najmanj osemdeset let bi ji bil človek prisodil. Živela je od miloščine, ki so ji jo dajali ljudje. Časih sva jo videla na cesti. Vsa je že zlezla v dve gube. Njen spačeni, gubasti obraz je bil brez levega očesa in koža rumenkasto zelena kakor razpokana drevesna skorja. Z njo sta hodili zmeraj dve mački in presunljivo mijavkali.

Odkod je prišla? Kako ji je bilo ime? Nihče ni prav vedel. Že pred petimi leti je postavila na občinskem polju kolibo. Tu je ostala, čeprav so si vsi prizadevali, da bi jo spravili stran. Nihče ji ni rekel drugače kakor čarovnica.

Nekateri ljudje so trdili, da prinaša srečo, drugi pa so rekli, da je s samim nebodigatreba v zvezi. Ženske so bile prepričane, da ima zdravilo za ljubezen. Zame in za Anico je bila pravi hudobec iz pekla, strašilo, ki reže otrokom nosove in ušesa in jim izpije oči. Kadar sva šla mimo njene hiše, sva kar drhtela od strahu.

«Čakajta... po čarovnico pojdem,» je z vidnim uživanjem grozila moja teta, kadar sva jo ujezila.

V tem se je zaslišal skozi ulice topot konjskih kopit. Orožniki na konjih so prijahali na trg in začeli streljati v zrak. Ženske so popadale na tla, tiste, ki so bile zadaj, so pritiskale na sprednje, da bi se umeknile pred sabljami in konjskimi kopiti, nekaj jih je padlo in bile so pohojene od prestrašenih tovarišic.

Med krikom in kletvami se je množica razbežala v vse ulice in prepustila trg zmagujočim orožnikom in ranjenim ženskam, ki so se vlekly k bazenu vodometa, da bi laže ušle.

Osamljeno je obležalo sredi trga truplo izstradane in izmučene matere, mučenice gladu od včeraj, svetnice kruha od danes.

Vlada se je nazadnje odločila za odgovor na zahteve lakote — in upor žena je bil končan.

Pan a oho!

Cv. K.

Anica je takrat vselej prebledela kakor zid, jaz pa sem se stisnil kam v kot in si mašil ušesa. Teta se je zadovoljno smejala. Še do danes se nisem mogel otresti tistega strašnega občutka iz mladosti. Še zdaj se mi časih sanja, da sem mlad in da me teta vodi k tisti čarovnici. Takrat sem vselej ves dan slabe volje in preklinjam teto še v grobu.

Dve leti sem moral z Anico trpeti.

Vse to je postajalo že neznosno. Večne grožnje, najhujše strašne sanje in še hujši prividi — vse to nama je grenilo življenje, in če bi bil poslušal Anico, bi bila že davno pobegnila z doma.

Dostikrat sem premišljal, kako bi se rešila, in naposled sem prišel do prepričanja, da bo najbolje, če uničiva vzrok najine bojazni. Ko ne bo več čarovnice, se nama ne bo treba več bati... Ta sklep je bil razumljiv in v osmem letu sem imel tudi že toliko poguma, da bi ga uresničil.

Kaj sva potrebovala, da izvršiva svoj namen? Škatlico vžigalic in nekaj slame...

Oboje sva lahko dobila. Čakala sva četrtka, ko strica ni bilo doma, ker je bil nadzornik na trgu. Teta pa je navadno tisti dan hodila k svojim prijateljicam na obisk. Takrat sva vzela vžigalice in precej slame.

Okoli šestih zvečer, ko se še ni začelo mračiti, sva ušla skrivaj od doma in krenila proti čarovničini kolibi. Zlagal bi se, če bi rekel, da me ni bilo strah. Toda ob mislih, da bo čarovnica živa zgorela, nama je bilo toplo pri srcu, in da vidiva ta prizor, bi bila šla na konec sveta.

Drugače pa sva opravila vse tako, kakor se spodobi. Jaz sem se splazil po tleh proti koči. V eni roki sem imel vžigalice, v drugi pa slamo. Slamo sem zvil in jo potisnil pod prag. Potem sem jo prižgal kakor plamenico. Takrat sem bil še tako nepreviden, da bi me bili takoj dobili, če bi bil kdo prišel blizu. Anica pa je nedaleč od kočje pazila, da bi me poklicala, če bi koga videla. Ko sem svoje delo opravil, sva zbežala kakor obsedena, in če naju bi bil kdo videl, bi bil moral takoj vedeti, kdo je zažgal.

Komaj sva prišla domov in zlezla h knjigam, da bi ne bilo najino vedenje preveč sumljivo, že so začeli ljudje kričati na ves glas: «Ogenj! Ogenj! Goril!»

Spogledala sva se in se zasmejala. Še nikdar nisva bila tako srečna.

«Gori! Go...o...r...i...!» so kričali ljudje po cesti in pred hišami. Tudi midva sva takoj pritekla k njim. Prav tedaj se je vrnila tudi teta.

«Čarovničina hiša gori,» nama je rekla. «Pojdimo pogledat!»

Vsa srečna sva šla za njo. Plameni so že švigali visoko pod nebo, ki je tonilo v mraku. Nikdar si nisva mislila, da more biti požar nekaj tako lepega in da more zbuditi toliko veselja. Veselila sva se iz dna duše, s tisto prirodno otroško radostjo. Toda svoje veselje sva kazala samo tako, da sva mahala z rokami in se pritajeno smejala.

«Zdaj se peče čarovnica z mačkama v ognju,» sva si mislila, in najino navdušenje je bilo brezmejno. Oh, če bi bila smela povedati kopici ljudi, ki so se zbrali okoli pogorišča: «Midva sva vas rešila te pošasti!»

Vendar se je ta zgodba končala za naju žalostno. Kmalu sva zvedela, da čarovnice in mačk ni bilo v

kolibi, ko sva zažgala. Ves najin trud je bil zaman in vsa najina radost pokvarjena...

Domov sva se vrnila vsa objokana. Še zmeraj bova morala drhteti pred to vražjo čarovnico...

Hvala Bogu, da so jo potem oddali v neko sirotišnico. Kmalu nato je tudi naju poslal stric v mesto v neki internat. Tako je bilo konec najinega trpljenja in čarovnica nama je ostala samo še grd spomin na žalostno mladost.

Šele čez leta sva se zavedela, da sva napravila takrat zločin. Toda takrat sva se že zavedala tudi tega, da zakrivijo take zločine starši in odrasli ljudje, ki tako neumno vzgajajo otroke in jih plaše s čarovnicami...

(B. R.)

Frank Highman:

Ponoči

«Halo, halo!»

Prijeten, topel moški glas jo je poklical ob mraku.

«Kdo je tam?»

In isti glas je odgovoril: «Priatelj vašega gospoda soproga. Upam, da je doma.»

«Moj mož? Ne, odpeljal se je v Ohio. Sejo upravnega sveta ima.»

«O, potem ga pa danes ne bom mogel dobiti.»

«Ne, danes pa ne. Seje so zmeraj dolge. Vaše ime?»

«Ah, saj res, predstaviti sem se pozabil, milostna. Vladni svetnik Conney iz Cincinattija.»

«Da, vaše ime poznam. Moj mož je že večkrat govoril o vas. Rekel je, res, da naju mislite v kratkem obiskati. Jutri zjutraj pride domov. Pri kosilu bo pa prav zanesljivo. Saj veste, da ima sobo v mestu, in če je pozno, ostane čez noč kar tam.»

«Škoda, da jutri ne utegnem. Toda nočoj bi imel še nekaj časa...»

«Povabljeni sva žal na večerjo v mesto.»

«Škoda,» je obžalujoče dejal glas. «Drugače bi bil prišel na obisk; toda pri taki oddaljenosti in vremenu... Preveč na samem stanujete, draga gospa. Ali se prav nič ne bojite, ko ste tako sami v veliki hiši?»

«Da bi se bala? Bog ne daj! Zmeraj imam pri sebi revolver. Sicer ni nabasan in tudi streljati ne znam, toda moj mož meni, da je za silo tudi to dovolj.»

«Za kakšno silo?»

«No, če bi kdo hotel vdreti. Razen tega spi moja služkinja v sosedni sobi, moj jazbečar je zelo pazljiv in telefon imam tudi v spalnici. Takoj lahko pokličem policijo.»

«In potem nihče ne pride.»

«O, zadnjič so tu blizu nekje vlomili in vse se je obneslo, gospod vladni svetnik.»

«Vzlic temu bi vam svetoval, da si kupite dogo in da si priskrbite zanesljivega slugo, če ste tolikokrat sami.»

«Saj imava šoferja!»

«Toda tega ni nikoli doma — na primer danes!»

Tedaj je v telefonu zahreščalo. Ženski glas je sporočil, da želi govoriti nekdo od daleč, in malo nato se je že oglasil njen mož. «Veš, Ruth, seja se bo zavlekla in ne bo me k večerji v mestu. Oprosti me. Kdo je bil? Conney? Škoda, rad bi se z njim dobil. No, sicer pa pride dostikrat v naše kraje. Torej odpovej, vsaj mene...»

Ker je jel prav tedaj divjati vihar še z večjo silo in so debeli curki dežja prasketali po oknih,

si je takoj rekla, da tudi sama ne pojde pri takem vremenu. Poklicala je pri svojih znancih in jih obvestila, da je ne bo. Potem se je udobno zleknila v naslanjač, pozvonila služkinji in ji ukazala, naj ji prinese čaj. «Nocoj ostanem doma!»

Za deveto uro je naročila toplo kopel. Naj nevihta divja, kolikor se ji zdi.

«Milostna gospa, ali se lahko odpeljem vsaj za eno uro k sestri?» je vprašala služkinja, ko je prinesla čaj. «Kmalu bom doma. Opolnoči pa že prav zanesljivo.»

«Seveda, kar pojdite! Tudi psa vzemite s seboj, da se vsaj malo preleti. Pa nikar ne pozabite zapreti vseh polken in vrat...»

«Milostna, ali se prav nič ne bojite?»

«Ne, Ethel. Vesela sem, da sem lahko sama doma.»

Mlada žena se je spet zatopila v branje.

Služkinja je šla, mlada ženica pa je po kopeli, ki je bila kar prevročna, legla. Nekaj časa je še brala, potem pa jo je premagal spanec.

Ponoči jo je zbudil šum, ki je zvenel kakor prasketanje po steklu. Začutila je, da vleče v sobo mrzel veter in skočila pokoncu. Vihar je najbrž odprl okno v sosedni sobi. Ali se dekle še ni vrnilo? Ura je kazala polnoč. «Ethel!» je preplašeno vzkliknila, toda nihče ji ni odgovoril, čeprav je razločno slišala ropot v sosedni sobi.

Tedaj pa so se odprla vrata in dva moška sta stopila v spalnico. Oba sta imela krinko na obrazu.

Kri ji je zastala v žilah. V strahu je omahnila nazaj na posteljo.

«Niste bili mož beseda, moja draga gospa. Rekli ste, da pojdete zvečer v mesto in zato sem svoj obisk določil za to uro. Zelo žal mi je. Revolverček kar pustite. Saj ste mi sami rekli, da je prazen in da sploh ne znate streljati.»

«Dovolite mi, da se vam predstavim,» je dejal večji izmed obeh neznancev in stopil k postelji. Ta glas... ta glas..., ali ga ni že nekoč slišala? Toda kje... kdaj?...

«Nič se ne bojte, gospa. Saj se vam ne bo nič zgodilo. Prosil bi vas samo to, da bi držali roke kvišku, dokler bova midva preiskovala stanovanje. Vrvica, upam, ne boli, saj je samo formalnost. Želel bi pa, da bi bili docela mirni. Moj tovariš bo tiho opravil vse potrebno... Saj to dobro zna.» Po teh besedah je dobila zamašek v usta. «Zdaj mi pa dajte ključ od blagajne, ki je tu v sobi, in ključek od srebrne omarice. In potem ima vaš soprog še skrit predal za delnice in vrednostne papirje. Tudi ta ključ bi želel, sicer bi bila pri-

siljena vlomiti. Upam, da nama ne boste delali sitnosti, gospa. Če se ganete, imam revolver, ki pa ni prazen», je dejal večji izmed njiju. In potem sta strokovnjaško izpraznila še vse omare.

«Tako, zdaj sva opravila in se vam priporočava. Do svidenja» ne maram reči, ker obiščeva vsako vilo samo enkrat. To je pač najin princip. Zvezani morate žal še ostati, dokler ne izgineva. Saj se služkinja kmalu vrne, dotlej boste pa že potrpeali. Zdravstvujte, milostna, in ... hvala za vse, kar ste mi tako lepo povedali po telefonu. Drugič

bodite previdnejši in vedite, da je na telefonu vsak človek lahko cesar.»

Potem sta oba vlomilca skočila skozi okno. Skok, koraki po pesku, ki se izgublja v daljavi, ropot motorja ... in nič več.

Vse se je zgodilo v četrte ure.

Proti jutru se je služkinja naposled vrnila. Zamudila je zadnji vlak in morala čakati jutranjčka. Gospo je dobila zvezano na tleh, vsi predali in omare pa so bili izpraznjeni.

Nina Smirnova:

Marfa

Roman.

Poslovenil L. Mrzel.

(Nadaljevanje.)

«Ne vem. Po cesti. Zmerom kar po cesti naprej. Vsa iz uma ...»

Drugi niso razumeli njenih besed in so hoteli Korzukova zadržati. Svetovali so mu, naj leže v posteljo. Ko se jim je na koncu iztrgal, so mu samo dva, trije sledili na cesto. Varvaruške ni bilo več videti, cesta je bila v nešteti ovinkih. Za vsakim novim ovinkom je menil, da jo zdaj pač mora že uzreti. Mislil je, da je lahko zbežala pač samo k Sirovim, in ko je nikjer ni videl, se je skoraj pomiril in je upal, da je zdaj pač že na toplem. Tudi Ana Vasiljevna je bila pač tega mnenja in si je prizadevala, da brata zadrži.

«Z vsemi temi ljudmi pač ne moreš v tujo hišo. Vsaj ljudje naj zaostanejo!» Okrenil se je in tedaj je opazil starega moža, ki je bil pritekkel po ozki stezi doli od cerkve. Prepoznal je v njem cerkovnika. Starec je kakor ves obupan mahal z rokami; njegova modra platnena srajca se mu je bila na hrbtu napihnila kakor balon. Veter je požiral njegove besede in jih odnašal s seboj. Le z veliko muko je Korzukov razumel, kaj govori.

«Sirova hči ... Varvara Kornilovna ... Kornilovna ...»

Korzukov se je zagnal proti starcu.

Toda ko mu je prišel bliže in se je starcu ostro zagledal v obraz, je spravil iz sebe komaj zmedene besede:

«Kaj? ... Ti ... Kaj je? ...»

Stari pa ni dal od sebe nobenega glasu več. Glava se mu je majala na plečih; samo z roko je pokazal nazaj in se obrnil stran.

Korzukov je planil po klancu. Pet korakov od stolpa je na lesketajočem se, od otrok razhojenem snegu ležala Varvaruška z obrazom k tlom. Iz razbitega senca je z vso naglico curljala kri na sneg. Varvaruška se je bila z ravne strehe zvonika vrgla na tla; ob temnih drogovih železne ograje, ki so se gori na stolpu ostro odražali od neba, je še visela capica njene rute.

Korzukov je padel na kolena. Z ranjeno roko ji je segel pod glavo, krepko je s prsti zdrave zgrabil napol odmrlo roko in je dvignil nezvestno. Šele ko je bil že na vznožju griča, so prišli ljudje. Tudi Valunin je bil med njimi: ko je uzrl Varvaruško, je jezno planil proti Korzukovu. Vadim Vasiljevič pa se ni umaknil, toda ko je šel mimo Valunina, je močno trepetal in je Varvaruškino telo krepkeje stiskal na svoje prsi.

«Naj ti pomagam nesti!»

Korzukov se je z vso silo nagnil stran, kakor da se je hotel izogniti grozečemu udarcu.

«Saj je ne nesem k tebi.»

Valunin je mračno gubančil čelo. Toda do kakšnega odgovora ni prišlo. Ne da bi se zgenila, ne da bi odprla oči, je Varvaruška hlastno šepetala in se borila za sapo:

«Oče, oče, zakaj se jeziš ... Piti ne maraš, temveč ubijati ... Na otroka se jeziš, na otroka, na ...»

Ni vzdihovala, v njenih besedah ni bilo bolesti; samo plašno je dihal in njeno šepetanje je zvenelo, kakor da besede siloma stiska iz sebe. Njeno telo je bilo povsem brezgibno, ni je slušalo več.

Valunin se je stegnil in je poželjivo prisluškoval njenim besedam. Potem je iznenada silno pobledel; komaj je še s težavo premikal noge in je šel dalje po sredi snega. Ne da bi bil oči odtrgal od Varvaruškinega obraza, je s stopali čutil svojo pot. Prav tako varno je Korzukov hodil dalje, samo da na drugo stran.

Varvaruška je pošepetala še par povsem nerazumljivih besed, ko je Korzukov došel z njo na dvor njenega očeta. Natalja Jefremovna je že stala pred vrati, kakor da ga pričakuje. Varvaruškine ustne so bile čisto črne, ko jo je mati poklicala; odprla je oči, toda kakor se je zdelo, ni več videla luči, temveč je gledala samo še sama vase. Hlastno se je še nekajkrat zasmejala, potem pa je pričela dreveneti.

Natalja Jefremovna je vedla Korzukova v Varvaruškino kamrico. Bila sta sama; vsem drugim, katerih obrazi so se prikazovali na vratih in v veži, je stara žena odmahnila z roko in jim trdo izjavljala:

«Pozneje ... Lahko počakate!»

Korzukov je čutil, da bo zdaj zmedlel. Varvaruška se je stezala in je pritiskala njegovo bolno roko navzdol. Prišlo mu je slabo, obstal je in se je s hrbtom naslonil ob zid. Tudi Natalja

Jefremovna je obstala in odprla majhna vratca. Stopila je naprej in razgrnila široko posteljo. Ko je dvignila pregrinjalo, se je spotaknila in je z brado zadela ob svoje roke. Toda govorila je povsem razločno, kakor otroku, ki bo vsak čas zaspal, ko je odevala hčer:

«Pojdi, ti uboga moja mala... Zašla si, mnogo si trpela!...»

Ko je Korzukov polagal njeno glavo na blazino, je ona držala Varvaruškinine lase. Urejala jih je in jih varno pokladala, da je s suhimi zakrivala krvave lase. Potem ji je odejo pregrnila čez prsi in se okrenila, da bi zaprla vrata. Tiho je hodila okrog, pobrala je nesnago, ki sta jo prinesla v sobo na nogah, popravila je podnožnik in je potem ob vratih sedla na klop.

Korzukov je stopil k nji. Njene oči so dolgo visele na njegovem obrazu. Potem je rekla s pridruženim glasom:

«No, kaj — vam je zdaj zadosti tega plesa? Ti si dober fant, toda si mar storil kaj mnogo dobrega? Če bi bil še tvoj oče to doživel, te prav gotovo ne bi pohvalil za to! Ne, ne. Gotovo, vsak človek gre svojo pot in mi smo sami Varvaruško pahnili na stezo greha — toda povsem je vendarle propadla šele s teboj.»

V Korzukova očeh so bile solze. Odmaknil je pogled, rekel pa je s krepkim glasom:

«Ampak kar sem jaz pretrpel, tega ti ne veš! V mojem srcu je vse kakor požgano. Neugasljiv ogenj je gorel v njem ves ta čas...»

Ujezila se je in se je s srdom spet ozrla vanj.

«Kaj mi boš ti pripovedovala? Mar bi ti jaz bila pustila blizu, če bi jo bil spravil v grob, ne da bi bil sam kaj trpel? V tvojih prsih da je vse požgano? Mar meni, da v meni ni vse požgano? Da meni ni raztrgala srca? Raztrgala mi ga je, dragi moj, le nikar ne misli kaj drugega! Ampak jaz sem močnega plemena, iz zelo močnega plemena!...»

V veži je vstal hrup, nekdo je tekel mimo in je pri tem močno sunil ob zid. Potem so tiše, po prstih smuknili mimo drugi ljudje. Ženski glas je plakaje pel in se zmerom bolj oddaljeval:

On hodi kod veselega srca,
pri meni pa samo bolest in žalost...

Natalja Jefremovna je prisluškovala z napol priprtimi očmi, kakor da s svojim pogledom boža ženo, ki se oddaljuje.

«To je Ustja. Ne pustimo je več same na cesto. Zmerom še zaganja vik in krik za svojim slepcem. Ali ti to veš?»

Korzukov je odgovoril plaho:

«Vem.»

Ona pa je globoko vzdihnila brez vse moči.

«Da. Z majhno objestnostjo se je pričela ta stvar. In do kakšnega greha je privedlo vse skupaj! Človek mora ostro paziti na življenje — in na vsako malenkost... Ne vem, ali sem jaz slabo vzgojila svoje otroke, ali pa otroci sami niso prav

razumeli življenja... Zdaj se ne bi rada v solzah, temveč v svoji krvi bi se rada kopala, kadar ju pogledam obe.»

Korzukov se je polagoma spustil na kolena.

«Natalja Jefremovna, veliko prošnjo imam do vas...»

Odmaknila se je.

«Ne prosi me na kolenih! Jaz nisem bog.»

On pa ni vstal.

«Ali vse veste o Marfenki? Ona je moj otrok.»

«No? In?»

«Dajte mi Marfenko!»

Starka je planila pokonci.

«Kaj se to pravi? Si mar ob pamet? To živo srce je edina stvar, ki jo imam od nje!»

S krepkim glasom je rekel:

«Tudi jaz nimam nič drugega.»

Odmahnila je z roko.

«Ničesar drugega nimaš? Koliko pa si star? Oženil se boš z drugo, ko bo post minil. Nanjo boš pozabil. No? Kaj ni tako?»

On je odvrnil:

«Jaz se ne bom ženil. In za otroka bo skrbela moja sestra Ana. Njej je itak prav tako hudo kakor meni.»

Natalja Jefremovna se je ozrla k tlom in je zagledala Korzukova težko, mrtvo visečo roko.

«Kaj pa je stabo, ti invalid? Kako si jo pa mogel nositi s to roko?»

Ni maral govoriti.

«To je... Prej...»

Zardela je in je vstala.

«Nočeš mi povedati? O!»

Pa ji je pripovedoval, kar je mogel na kratko, kaj se je zgodilo to noč. Ves čas je strmela vanj z žarečimi, temnimi očmi, ki so bile prav tako na široko odprte kakor Varvaruškinine oči, in pri vsaki besedi, ki jo je izpregovoril, so utripnile te oči kakor pod udarcem. Ko se je ustavil, je planila k Varvaruški; v globoki žalosti je krčevito sklenila roke, se ji ozrla v obraz in skoraj kriknila:

«Zakaj si za svojo srečo tako slabo molila? Kaj nisi marala sreče? Kako? Kaj nisi vedela?»

Odmahnila je. Korzukov jo je prestrašen ujel in jo posadil na rob postelje. Ni ga videla; njena usta so bila povsem črna, glavo je bila vrgla nazaj.

«Srečo!... Srečo!... Srečo!...»

Ni čutila njegovih rok, in ko se je spet ovedela, je jezno klicala in iskala po sobi:

«No, pridi sem! Kje pa si?»

Sklonil se je in ji poljubil roko. Na rahlo ga je odrinila nazaj.

«Dobro, dam ti Marfenko. Toda če se boš oženil, pa boš mačehi dovolil, da bo grdo ravnala z otrokom — tedaj glej!...»

Vrgla je oči po Varvaruški in je rekla še strože:

«Tedaj glej! Si razumel?»

Dne 25. februarja, v pustnem tednu, je Vadim Vasiljevič Korzukov vse stare prijatelje svoje rodbine in vse nove, ki jih je cenil, prvič povabil na svoje godovanje. Zraven njega je sedela Natalja Jefremovna Sirova; motrila ga je s pogledi, polnimi dopadajenja, in se je razgovarjala samo z njim.

Roka Vadima Vasiljeviča je počivala v prevezi. Njegov obraz je bil suh in temen, v očeh pa mu je sijal svetel, zelen soj, kadar je potihoma odgovarjal, in veselo se je smejal nad šalami svojih gostov, razgretih od pijače in jedi, in se je sam šalil z njimi.

Zunaj je vel mrzel februarski veter. Pridušeni kratki sunki so udarjali ob stene hiše kakor valovi, da je sneg slišno šelestel, in so ob tramovih drseli k tlom, Korzukov je prisluškoval, pogosto se je ustavil sredi besede in Natalja Jefremovna mu je pomagala mrkega čela. Pa tudi ni ostala povsem mirna, ko se je za žvižganjem vetra oglasilo plaho trkanje. Nekdo je od zunaj potrkal na okna jedilnice, po dvakrat na vsako okno, kakor da bi nekdo trkal mimogrede. Korzukov je planil na noge in je odsunil zaveso z okna, ki mu je bilo najbližje. Bel plamen vetra se mu je zagnal v obraz, udaril ob črno-sinjo šipo in se razkasil v dim. Zdaj je trkalo že v veži in na dvorišču je besno bevskal pes. Vadim Vasiljevič se je obrnil h gostom:

«Kaj pa je to? Kdo bi neki to bil?»

Toda vse, kar je bilo mladega in starega, je že teklo k vratom. Razburjena, vsa rdeča od žara peči, z rokami, vsemi pomazanimi od obare in masla, jim je Ana stopila nasproti. Nekakšen velik sveženj je imela v predpasniku in je radovedneže, ki so ji zastavljali pot, s komolci potiskala na stran.

«Majhnega otroka je nekdo izpostavil pri nas...»

Korzukov se je z roko opiral ob mizo in se je srečal s pogledi vseh. Ana Vasiljevna je iztepla iz sebe:

«Ali ste čuli trkanje? Jaz sem si mislila: kdo bi to neki bil v veži? Nenadoma so se vrata odprla na stečaj in Sultan je glasno zalajal...»

Mnogi izmed prijateljev so naenkrat objeli Korzukova.

«Otrok ti je dar za god! Vzgoji ga — nekoč pozneje ti bo v veselje.»

Jezen je odvrnil:

«Kaj naj jaz, stari samec, počnem z otrokom?»

Toda vsi naokrog so že bili v ognju in so vse križem zagnali krik:

«Kako pa govoriš? Mar tako ravna Korzukov?»

«Tvoj oče bi se v grobu obrnil!»

«To nič ne de, da si še sam — saj se lahko poročiš!»

Vadim Vasiljevič pa se še ni vdal.

«Če se bom oženil, bom imel svoje otroke.»

Anuška pa ni vzdržala več.

«Brat, dragi moj, vzemi otroka! V imenu Kristusovem!»

Korzukov se je zdaj okrenil čisto k nji.

«Boš ti skrbela zanj?»

Motril je svojo sestro tako strogega obraza, da se je pobožno prekrižala.

«Kakor resnično Kristus živi, bom skrbela zanj! Kakor prava mati mu bom!»

Korzukova oči so se zjasnile.

«No, če je pa tako, potem ga pa razvijte! In brž po popal!»

Vseh se je polotila vroča vnema. Otrok pa je imel križec okrog vratu in nekakšen listič je bil priložen.

«Je že krščena! Dekletce. Marfa ji je ime.»

Korzukov je glasno izjavil:

«Marfa je bilo ime moji pokojni materi. Če je torej tako ta stvar — otroka, ki nosi njeno ime, pa ne bom dajal več stran.»

Nekaj rok je dvignilo otroka z mize k njegovim očem. Smehljal se je in je pritiskal svoja lica k ročicam, ki so trudno mahotale po plenica.

«Kako je še majhna! Saj to ni nobeno delo za dvoje oči, da gledajo nanjo.»

Natalja Jefremovna je dala Korzukovu krepak poljub.

«Zdaj pa začnijaš dobro življenje, Vadim Vasiljevič. Bog ti daj, da boš Marfo na pravi, na dober način vedel v življenje!»

(Dalje prih.)

D a n e b o z a m e r e

Nekaj naročnic je še v zaostanku na naročnini za prvo polovico leta. Čim delj odlašajo, tem več se nabere. Zato naj vsaka pregleda, koliko je v zaostanku in naj zaostanek takoj nakaže. Tiste, ki ne bodo imele za pol leta plačano, se ne bodo mogle udeležiti nagradnega razpisa, ki bo objavljen v deveti številki.

V prvih petih številkah imate pet položnic. Če pa ste jih založili, dobite drugo pri vsakem poštnem uradu.

Stane samo 25 par. Na to poštno položnico napišite: «Žena in dom», Ljubljana, števil. 15.490.

Tistim, ki pa so naročnino že poravnale, iskrena hvala. Uprava je tudi njim priložila položnice, ker bi imeli veliko več dela, če bi označili pri naslovih, katere naročnice ne dobe položnic. Prosimo jih, naj položnice, ki jih imajo odveč, oddajo svojim prijateljem, da se naroče na «Ženo in dom».

Stana Vinšek:

Mimica je prišla z dežele

*Veš, tetica, tam pa imajo gosi
in piške in mucke in svinje in račke!
Na sredi vrta pa ribnik leži —
in psiček podal mi je tačke!*

*Veš, jaz sem korajžna, Tejka pa nič:
če prišel je pujs, dobil jo je s palco!
V sosedovi kletki pa skakal je ptič,
ki jedel iz rok mi je malco.*

*Pa bosi bili sva s Tejko! Ves dan!
Tako se zameriva mami,
če vržem copatke in čeveljčke stran —
pa se slečeva le, če sva s Tejko sami!*

*Veš, tetica, radi smo bili vsi tam —
iz torbice padlo ti je ogledalo!
Pa z bogom, tetica! Pridi spet k nam!
Počakaj — s Tejko te spremiva malo!*

Hercegovski odlomki

Hercegovina! Kje je, kakšna je? Pri nas le redko slišimo o teh ljudeh, stisnjenih s svojimi hišicami in malo polja med ostre stene svojega kraja. Z nami gre le nekaj šolskih spominov. Včasih so bile tu tri oblasti: trebinjska, neretljanska in zahumska. Leta 1448. je postal herceg vseh Stjepan Vukčić Kosača, ko je nadaljeval in izvršil delo uedinjenja, začeto od njegovih prednikov. Od tega hercega je dobila Hercegovina svoje ime.

Vlak zapušča Sarajevo. Postaja se vleče nekaj kilometrov. Tja do Alipašinega mostu. Potem se zdi, da desno mimo nas hite ogromni hangarji Rajlovca, ene najvažnejših naših aeroplanskih postojank. V zraku brni, pa je blizu Ilidža, ki se vpija v naše oko. Iščemo

razkošja, divnih dvorov, vsega lepega, pa nas iznenadi preprostost. Ilidža ne presega naših povprečnih letovišč. Povojni časi, še zlasti zadnja leta, so jo skoro umrtvili, pa ima le še popolnoma lokalni značaj. Za Ilidžo proti Hadžićem in dalje se ravnine strmo poganjajo navkreber. Zemlja postaja izrazito kraška. Skale povsod strme iz zemlje in se rogajo kmetovalcu, ki se peha okrog njih, da obdela zemljo vsaj za ono malo priroda, potrebnega, da družina prezimi. Revščina čepi v vsakem bornem domu. Vasi se menjajo: pravoslavne, muslimanske, katoliške. Kraji so vse bolj divji. Zemlja je vsa ustvarjena od apnenca, pusta, nerodovitna. Na vseh krajih se spuščajo ogromne skalnate stene, ločene z ozkimi cestnicami. Po njih priganjajo osle s težkimi tovari.

Pazarić in dalje. Vrh Ivan planine je nad nami. Daleč okrog visoki vrhovi Prenj, Čvrstica, Bjelašnica, Treskavica, Lelija in Volujak, vsi preko 2000 metrov, stražijo nad Hercegovino. Bilo bi greh potovati z železnico, ki si grize pot po velikih serpentinah in se končno zarije v skale, da po dolgem potu pogleda v zemljo starodavnih hercegov. Tako lepa je tam cesta. Osamela gre skozi mogočen gozd v napornih vijugah. Vrh planine se izvije pred orožniško postajo in nekaj domov. Na meji smo. Cesta pada strmo navzdol, da le težko zadržujemo korak. Nekaj sto metrov pod nami navpično prva hercegovska vas. Ni sen, ta zemlja je v resnici drugačna od Bosne. V globokem kanjonu grmi reka. Po njivah s parom bornih volčkov orjejo Hercegovci. Četrta milijona jih je, ki trpe po teh krajih. Izbrzdana čela, izsušena lica, polna pritožb in trpljenja. Življenje tu res ni lahko. Vendar pa ima vsak domačin za tujca pripravljeno povest o imenitem rodu in o zemlji, ki je in še ni njegova. Prve hiše so bolj muslimanske, zato so žene redke. Pot divna. Desno ob obali bela cesta, do sto metrov pod teboj srditi valovi, na drugi strani mnogo više je vsekana železna pot. Vlak se polagoma spušča v nižino. Zobje ga drže. Romantika je močnejša od besede.

Prisedamo k osamelemu šoferju. Motorjeva pesem, veter, šum reke; vse se gubi pred divno melodijo naravnih lepot. Prve hiše Konjica so pred nami. Ustavljamo se. V ostrem kolenu se obrača Neretva proti Jablanici in Mostarju. Značilen rimski most se v loku vzdiguje in spušča na drugo obalo. Četudi je narava vse lepša, sedamo zopet v tesni, ozkotirni vlak. Čas hiti, a pot je še dolga pred nami. Vlak hiti mimo Jablanice, idilične vasi, ki je postala zadnja leta znana kot letovišče vsled svojega res posebno lepega položaja. Neretva se pod njo zgosti v ozkem prekopu, da se takoj nato zopet požeje dalje proti morju. Vsled bližine istega vlada tu modificiran tip mediteranske klime.

Male postajice zaostajajo. Še Bjelo polje in Mostar. V začetku 16. veka so ga razvili Turki. Prej je bil glavno mesto hercegovske kotline sedaj mali in neznatni Blagaj. V mestu je znameniti enoloki most iz kamena preko Neretve, sezidan še 1566. leta. Takrat je Mostar naglo napredoval in razvil bogato trgovino. Dandanes je tih in miren. Včasih je bil tu tudi center književnosti. Čorović, Šantić, Dučić, Džikić, Grdjić in drugi so tu ustvarjali. Dandanes ima vse mesto komaj 20.000 prebivalcev. Katoliška katedrala je lepa, enako pravoslavna mitropolitija, prekrasna pa je starodavna Karadžozbegova džamija. V Mostarju je sedež muftije. Mesto je kup džamij, starih hercegovskih hiš, kasarn, nekaj modernejših evropskih poslopij. Samo po sebi nič posebnega, nič izrazitega. Malo je večje od drugih hercegovskih gnezd, in to je vse. Vendar pa so ta gnezda ljubka, ker so našim očem tuja, nevsakdanja. Le odmev modernega aerodroma daleč zadaj na mostarski planoti je izrazitejši dokaz sodobne Evrope. Ljudje žive patriarhalno. Izgubili so svoje strogo hercegovsko obeležje. Val vojaštva in uradništva jih je izpremenil. Sedaj je mirneje kakor prej, ko so tu še županovali veliki župani.

Iščem Hercegovko, ženo, ki je vzgojila one slavne junake iz hercegovskih borb po Nevesinjskem polju, mater onih rojenih sinov svobode in vendar stoletnih sužnjev. V Mostarju jih je le še malo, in še te so skrite. Ne ljubijo Evrope z njenimi šegami, ki uničujejo košeni hercegovski značaj.

Bežim dalje. Majhna je Hercegovina, če jo z očesom objamemo na zemljevidu, a vendar je v resnici širna z redkimi planotami in polna globeli. Največja polja so Popovo, Gatačko, Nevesinjsko. Popovo namaka Trebišnjica. V teh krajih skoro vse reke večkrat ponikajo. Ta tri polja so prav za prav edina plodna. Še Mostarsko je značilnejše, med Mostarjem, Gabelo in dalmatinsko mejo. Med skalami so domačini še najpristnejši, ker so najdalje od civilizacije in kulture. A je li kaj lepšega od zdravega naroda v vsej njegovi nepokvarjeni in neizumetničeni preprostosti?

Še do Žitomislićev grem z železno cesto. Nato peš strmo navkreber mimo ljubkega samostana pravoslavni monahov, ki ga je sezidal 1563. leta spahija Milislav Hrabren Miloradović. Nad menoj je široka planota. Sramežljivo obrača mimo mene glavo Hercegovka, izpodrecana in v opankih. Pomož Ti Bog! Pomogo! Hitim dalje za pristnostjo.

Vrh planote, pred osamelo hišo neke kmetijske zadruge sedi mlajša domačinka. Ljubka, a vendar za nas preostrih potez. Življenje jih rano postara. Sumljivo me gleda, ko jo nagovorim, vendar pa mi kmalu zaupa. Iz gub svojega izpodrecanega krila privleče doma rezani tobak. Razgovor je našel svojo pot. Globoko so se mi vrezale v spomin njene besede. O možu je tožila, da ji ni zvest. Ne v dejanju, le pogled mu uhaja včasih za drugimi. Sicer pa se temu ne smemo čuditi. V Hercegovini je 500 mož na 1000 žen. Govori.

Mož misli v svojem grešnem poželenju po drugih, da žena vsled tega ustvarja v sebi neke misli, ki naj bi kot merilo spram tega tujega odnosa uničevale dosedanje skupnost. Vendar pa ona ne misli tega. Razume, kakor more razumeti le žena, zakonska žena, ali pa vsaj poizkuša razumeti, ker se za popolno in nenapačno razumevanje moškega pojma o morali ali splošni pojma o morali moških mora roditi kot mož, ona pa je le žena. Vdana v svojo usodo materinstva rada trpi. Blagor taki ženi. Te njene besede dokazujejo razumevanje svetosti njenih dolžnosti. Mračilo se je že in povabila me je v svoj dom, da mi pokaže moža, svoja čeljada in da tam prenočim. Rad sem se odzval. Hercegovski dom je gotovo lep.

Vsa hiša je le en sam prostor. Ne popolnoma v kotu je deset prstov vzvišeno ognjišče. Nad njim kotel na verigi in širok dimnik. Vse čisto in lepo. Spe v drugi hiši. Kakšna je? Kmalu smo legli. Oče, mati, sedem otrok in jaz. Vsi skupaj. Po tleh pogrnejo debele domače preproge in spe. Trudno oko ne išče pernice.

Taka je Hercegovina. Skalnata, revna, preprosta, iskreno pristrčna, polna jugoslovanskih misli. Komaj petina površine je obdelana, druga petina pogozdena, malo je manj pašnikov, ostalo pa je vse pusto in mrtvo. Vinska trta uspeva. Znana so vina: žilavka, blatina, skadarka. Bolje uspeva tobak. Donašajo tudi ovce, ki jih je izredno mnogo, s svojo volno, z mesom in mlekom. Na dveh krajih se Hercegovina dotika tudi morja. V malem Stonskem kanalu okrog Neuma in pri Sutormanu v Kotorskem zalivu.

Drugi dan proti Čapljini, znameniti po predzgodovinskih in rimskih starinah. Na bregu prilepljeno gnezdo se spušča počasi v nižavo. Pota se križajo. Desno proti Ljubuškem in Splitu, levo proti Dubrovniku.

Po železni cesti nadaljujem pot in kmalu zadiham morje. Široka Neretva obteka močvirno dolino v velikem loku. Metković je tu in Dalmacija.

Vladan Regally.

S počitnic

Vlak hiti mimo polj, ki so lepa, kakor bi bila pravkar pospravljena, mimo živine, ki se pase na travnikih, mimo belih, kmetijskih hiš. Izkratka — vse v prirodi je tako mično, počitniško. Tudi v vlaku, v oddelku, kjer sedita samo dva. Elegantno oblečen gospod, ki se je zatopil v dnevnik, in mlada dama s knjigo v roki. Gospod bere politične govore, dama knjigo «Kako je prišla Magdalena na razpotje». Oba sta bila svet zase...

...Dokler ni mlada dama pustila Magdaleninega razpotja in ni gospod jezno odložil političnega govora. Potem je mimogrede pogledal damo in pogled mu je nehote obvisel na njej. Ni se mogel od nje ločiti.

Gospod se je zdrznil in dejal:

«Zelo lepo!»

Dama ga je začudeno pogledala. «Kako mislite?»

«Vreme — je danes zelo lepo! Ali se vam ne zdi?»

«I, seveda!» Mlada dama se smehlja. «Samo tega nisem takoj občutila. Prihajam iz krajev, kjer smo bili vajeni še lepših dni.»

«Z morja?»

«Da, iz Dalmacije.»

«In tako sami potujete?»

«Sama. Zakaj ne? Če sem v družbi, se mi kar zazdi, da mi je nekdo vzel prostost. Najlepša je na potovanju tista neodvisnost, čudežni občutek, da je človek samemu sebi prepuščen in da lahko sam vodi svojo

Delo v splitskem pristanišču.

Agave na Rabu.

usodo. Da gre lahko tja, kamor se mu ljubi, in mu ni treba nikjer dajati računov.

«Prostost ljubite?»

«Nad vse!»

«Potem čutiva enako», je dejal elegantni gospod. «Tudi jaz ne poznam ničesar, kar bi me bolj osrečevalo. Zato je tudi neumno, če se človek oženi.»

«Ali ste sovražnik zakona?» je vprašala dama z zanimanjem.

«To si lahko mislite! Vprašajte ptico, ali ji je všeč, če je v kletki zaprta... vprašajte poljsko cvetko, ali rase rajši v cvetličnem loncu ali na polju.»

«Kako ste pesniški! Toda prav imate. Zakon pomeni slovo od prostosti in neodvisnosti. Še celo navadno ljubezensko razmerje je nevarno za prostost.»

«Ali niste predač segli?» je dejal gospod pomenljivo.

«Čudno», je odvrnila z nasmehom. «Tu sedita dva tujca v vagonu in preklinjava tako koristno ustanovo, kakor je zakon...»

Vlak je hitel na postajo. Postrežki se gnetejo pod okni. Potniki tekajo k vodovodu, v restaurant. Na desni strani perona stoji star, slaboten možak in maha mladi dami.

Elegantni gospod jo vprašujoče pogleda.

«Moj mož», mu odvrne. «Do svidenja!»

Tedaj pa je zagledala na drugi strani perona staro, malomestno oblečenega možička z dežnikom v roki. Vneto je klical njenega tovariša s potovanja. Vprašujoče ga je pogledala.

«Moj tast!» je pojasnil eleganten gospod. Globoko sta pogledala drug drugemu v oči in zlezla iz oddelka, vsak na svoji strani. Skozi zapuščen vagon pa je blodil samotni, kakor brezno globok vzdih.

Ž e t e v

Rahle meglice vstajajo nekje na obzorju. Kakor droben pajčolan padajo na gozdove, ki so vsi temni, kakor bi v njih spala še noč. Komaj da se je začelo daniti.

Vse tiho je še. Le v drevesnih vejah ščebetajo ptice. Stresajo premrle peruti, potem se spuste do tal, kakor bi omahnile, in se nato poženejo pod nebo, nad zlata polja, nad temne gozdove.

V daljavi, tam za gorami, že rde oblaki. Prvi glasniki solnca so, ki bo kmalu prilezlo izza hribov.

Vas še spi med zelenimi sadovnjaki. Tu in tam se izza zelenja svetlika bel zid ali pa živordeča streha. Na dvoriščih se oglašajo petelini. Dan kličejo.

Potem prileze iz dimnika bel dim. Sprva se plazi počasi po strehi, kakor se ne bi upal v višavo. Razkadi se, izgubi se med drevjem. Potem se kar požene navzgor.

Po cesti hite z vseh strani žanjice. Danes je pri Lipniku žetev in obljubile so, da pridejo pomagat. Zaspale so še, motoglave, kakor bi še po poti dremale.

Lipnik stoji že na pragu. Pipico si je prižgal in zadovoljno puha dim predse. Ni čuda. Žetev bo obilna. Klasje se kar šibi. Preslabotne so bilke, da bi ga držale. In vreme bo tudi lepo. Če se bodo obrnili, bo do večera vse požeto in spravljeno v kozolec.

Cela kopica žanjic se je že zbrala. V veži se stiskajo in čakajo, da jim bo Lipnica razdelila zajtrk. Prezgodaj so šle od doma, da bi si ga bile lahko same skuhale. Žganci so že odstavljeni. Tako lepo se kade in gospodinja jih je polila s tropinami. Pa še mleko zraven — kdo si more misliti boljši zajtrk?

«Zdaj pa le pojdite v izbo», jim pravi gospodar. Po zajtrkujejo, medtem pa je tudi Miha že zapregel in čaka pred hišo, da jih odpelje na njivo. Zlezejo na voz in zapojejo. Naj le slišijo ljude, da je danes pri Lipniku žetev!

*

Njiva je kakor zlato morje. Lahen vetrič upogiblje klasje, da se ziblje kakor morski valovi. Vmes se sveti mak, kakor kaplja krvi. Veselo kima. Seveda, siromak ne ve, da so srpi nabrušeni tudi zanj, ne samo za klasje. Sinja plavica se smeje ob robu kakor daljen spomin morja.

Solnca še ni. Prijeten hlad je še. Roke so spočite. Urno se gibljejo in žito pada pod zamahi srpa kakor

V hladnem jutru pada težko klasje...

izpodsekana drevesa v gozdu. Pada na tla, kjer ga prestrežejo pridne roke in nabirajo, da ga povežejo v snope. Za njimi pa ostaja prazno strnišče, edini spomin prejšnje lepote.

Hlapec čaka. Ob robu njive se pase konj. Snop za snopom pada na voz; kmalu bo že zvrhan.

Prvi žarki jutrnjega solnca so radovedno pokukali izza gora. Žgo in slepe. Srpi se v njih iskre, kakor bi bili krvavi. Saj so krvavi! Saj ubijajo, more žito. Pa nič zato. Drugače ne bi bilo kruha.

Smo srpe nabrusile...

Pridne so žanjice. Hite, kar morejo. Časih katera za trenutek obstane in si obriše pot s čela. Vroče ji je, čeprav je še hladno. Malo postoji, da se oddahne. Potem spet zamahne s srpom in žanje, žanje...

Peti voz snopja se že pomika proti domu. Hlapec Miha poka z bičem, da gre kar skozi ušesa. Tudi on je vesel. Da, take žetve že več let ni bilo. Ko naloži snopje v kozolec, pogleda mimogrede še domov, kaj kuha gospodinja za kosilo. Same dobrote! Štrukljev! Komu ne postane toplo pri srcu, posebno če so še sirovi! In tako dobro jih zna napraviti Lipnica. Še angeli bi jih jedli.

«Miha, počakaj, boš kosilo kar s sabo vzell!»

Miha rad počaka. Saj se malo počitka le prileže. Samo nalaganje in zlaganje utruji.

Velika skleda je štrukljev. Komaj jih nese. Pa še hlebec kruha zraven in nekaj suhega mesa.

«V klet pojdi, Miha. Pa pletenko vzemi s sabo. Sadjevca nali, samo pazi, da pipe ne izdereš!»

O, Miha je vesel tega ukaza. Ve, da bo tudi zanj nekaj ostalo.

Potem požene. Med potjo ga premaga izkušnja, da skriva poje nekaj štrukljev. Nič ne de. Toliko jih je, da se ne bo poznalo.

Glasno počí z bičem.

Poldne. Solnce pripeka, da je grdo. Žanjice pa že čakajo v senci.

Vesele so, čeprav je tako pasje vroče. Še utrudile se niso preveč,

čeprav so hitele, kar so mogle. To bo Miha čudno pogledal, ko bo videl, kakšna grmada snopja ga čaka.

Zdaj ga že vidijo. Voz je prazen, le zadaj je velika pokrita skleda. Zraven nje pa se sramežljivo skriva pletenka.

«Tako, pa dobro naj vam tekne!» pravi Miha in jim prinese skledo.

O, tekne jim pa!

«Še zame jih malo pustite!» se zaboji Miha.

«Ali jih še nič nisi? Kar verjela ne bi!» se oglasi sosedova Mina.

O, kako ga je izpregledala. Miha je v zadregi.

«Nič», se kratko odreže. Kar nekam sram ga je.

«No, saj bo za vse dovolj», pravi gospodar. Potem nekaj pomisli. «Kaj ko bi kdo nesel pijačo v potok, da se shladi?»

«Jo bom pa jaz», pravi Mina in že drži pletenko v roki.

«Čakaj, saj je ne boš sama zmogla», ji reče Miha in stopi za njo, da bi ji pomagal.

Pa jo je dohitel šele nekaj korakov pred potokom. Kar iz rok ji je pletenko iztrgal, čeprav se je Mina branila. Spustil jo je v tolmunček — pletenko namreč — da je preplašil ribe, ki so se v njem skrivale.

«Mina!»

«Kaj pa je?»

«Zdaj mi moraš pa dati plačilo, ker sem ti nosil.»

«Ali mi ne izgineš, spak! Nosil, da, koliko pa?»

«Pa bi bila prej počakala!»

«Nič ne dobiš!»

Tako poceni se pa Miha ne da odpraviti. Kar prime jo okoli pasu in jo stisne k sebi. Cmok, cmok! Čeprav se Mina brani.

Potem se mu le izvije.

«Le čakaj, Miha!» se jezi. Pa je videti, da ni nič jezna. Še smeje se. In rdeča je v lice kakor mak.

«Mina, nocoj pridem k tebi pod okno. Saj mi boš odprla?»

«Da, bom, in z vodo te bom polila, da boš vedel, spak nemarni!»

Tako govori, Miha pa ve, da bo drugače. O, odprla mu bo in še vesela bo, da pride.

Stara romantika izginja. Mlatičev je čedalje manj. Le malokje še odmeva pokanje cepcev. Njih delo je prevzela električna mlatilnica.

In po kosilu spet delo. Čeprav solnce žge. Kaj je to žanjicam mar! Prej ko bo vse opravljeno, prej pojdejo domov. Miha naklada in vozi, da mu sape zmanjkuje. Kar zasipajo ga in nočejo nehati.

Soparno je tudi. Tam daleč se nabirajo oblaki. Še pred večerom bo ploha. Bog ve, ali ji bodo ušli?

«Le hitite!» jih vzpodbuja gospodar. Še sam pomaga. Da bi bilo le kmalu vse opravljeno.

In res je bilo. Pet je odbila ura na vaškem zvoniku; počasi je bilo kladivo ob zvon, kakor bi sproti štelu udarce. Gospodar je zavezal poslednji snop. Še ne poln voz ni bilo več snopja.

«Ena ali dve lahko sedeta k meni», pravi Miha.

Rad bi poklical Mino, pa noče, da bi druge jezikale. Potem zleze k njemu stara Šimnovka. «No, prav tebe je bilo treba», se jezi Miha sam pri sebi, pa kaj pomaga — za ljubezen je treba trpeti. Saj pojde zvečer k Mini...

Take so naše žetve. Vesele in razigrane. Kakor solnce. Potem zapoje cepci in omlatijo snope. Težko zrnje zleze iz slamnate obleke. Nato ga ponese v mlin, kjer ga zmeljejo kamni v moko za naš vsakdanji kruh...

M. B.

Popoldne se dobro prileže kratek počitek.

Ponekod pa še zmeraj mlatijo s konji.

ZA NAYE MALE

Vera Gogala:

Irena in Fedi

Mala Irena se vozi z ladjo po morju. A grozal! Nenadoma se ladja nagne, kar tako na lepem brez vzroka, in vsi potniki z Irenko vred zdrsejo s krova v penete valove. Vsa preplašena Irena zakriči — in odpre zaspane očke. Hvala Bogu. Bile so le sanje!

A kaj je zopet to? Njena blazina je menda postala živa in se odmika izpod njene glave. Joj! Irena zapira in odpira oči. Ali še sanja? Aha! Odtod hude sanje. Nenadoma se ji posveti v drobnih možganih. Sedaj se spominja.

Fedi ji je obljubil zvečer, preden je skočila v posteljo, veliko presenečenje za četrto uro zjutraj. Sedaj v počitnicah ji Fedi vsak dan, ponajvečkrat zjutraj, napravi kako presenečenje. Nekoč ji je potegnil odejo s postelje, ko se ji je najbolj ljubilo spati, drugič ji je kapljal vodo za vrat. Včeraj ji je nataknil zanko na palec desne noge in jo povlekel, da je prestrašeno zajavkala, danes pa je privezan ogel blazine na vrstico. Fedi je skrit za zaveso in izmika počasi in previdno blazino izpod Irenkine glave. To je najboljša metoda, da Ireno hitro vzdrami.

«Ali si znorel?» si misli, a ne reče nič.

Mala Irena je razkačena in togotna, da bi najrajši skočila s postelje ljubeznivemu bratcu za vrat, a se premaga in stiska oči, da bi prevarila Fedija. A brat je pripravljen na slične muhe. Iz za hrbta vzame drugo vzdramilno sredstvo — golobje peresce. Po prstih se približa na videz speči sestrici in ji polagoma dviga odejo pri vnožju. Še hip, in Irena ne vzdrži več. Srdito se brani in otepa napadalca. Ščegetanje po podplatih, to je nekaj strašnega za Irenko!

«Ali že veš, koliko je ura? Pet. Boš vstala ali ne? Lenoba si, da je strah. Glej jo, kar naprej bi ležala. Boš? Ali čem še malo pomagati?» Prime za vrč vode.

Kakor bi trenil, je Irena iz postelje. Le oči ne more držati odprtih. Gleda sedaj z levim, potem z desnim očesom in zaspano išče garderobo, ki je raztresena po stolah.

Obleče si bratove hlačke. Irena namreč hodi v počitnicah vedno v bratovih hlačicah, ker ji bolj ugaja, biti Fedijev bratec, kakor sestra. — Išče gumbe na hrbtu in se muči z naramnicami, ki se ji vedno bolj zapletajo. Fedi ji pomaga. Potem ji posodi brat še bluzico, pleteno, brez rokavcev, ki jo ima samo za sport, in toaleta je narejena. Če kdo vpraša Ireno, zakaj hodi v hlačkah, se izgovarja, da je bolj «praktično».

Fedi hiti v shrambo in natlači v vrečico novega krompirja. Drugo vrečico stlači v žep. Ne pozabi tudi vžigalic.

Medtem nabere Irena polne žepe malih, trdih hrušk, ki so boljše od kupljenih, ker rasejo na sosedovem vrtu. Pod roko stisne odejo za ležanje in tiho pokliče: «Hopsi, Hopsi!» Kužka pa ni treba dolgo klicati. Kot straža stoji ob dvorišnih vratih in oprezuje, kdaj bo odhod.

Mamica še spi. Fedi vzame listič papirja in nariše s spretno-roko obraz, ki je malo podoben ženskemu, in obraz dečka, kako se z ustnicami dotikata. To je poljubček za slovo. Listek položi mamici na blazino in se odplazi.

Tik nad hišo je gozdnat hrib. Ptički jih sprejmejo z glasnim žvrgolenjem. Fedi jim odgovarja in brlizza

med prsti, da prestrašeni utihnejo. Otroka reže in srbi v bose nožice od rosne trave, Hopsi pa je do repka ves moker. Blizu potočka, ob posekanem kostanju, je njih prva postaja. Hopsi ta kraj dobro pozna. Poskoči na štor in prijazno mahlja z repom.

Fedi trikrat zavihiti vrečo s krompirjem in jo vrže v travo, Irena pa razprostre odejo po rosnih tleh in raztrese nabrane hruške po njej. Urno se spravita na delo. Fedi nabira suhljad, Irena stika za starimi razpadlimi štori, ki so jako pripravljeni za grmadico, Hopsi pa pomaga sedaj enemu, sedaj drugemu vlačiti suhe veje na kup. Fedi se ravno muči z dolgo korenino, ki se ne da izvleči iz zemlje. Hopsi takoj razume položaj. Z vso divjostjo se zaleti v korenino in prične kopati s prednjimi tacami s tako vnemo, da zemlja frči čez njega. Z zobmi pa vleče Fediju korenino iz rok. Korenina se odtrga in oplazi Fedija po nogah, kosmati zmagovalček pa zagradi odlomljeni kos in ga odnese Ireni pred noge. Taka pristanost!

Pravico grmado zažgati ima samo Fedi. Irena ni za tak posel. «Samo piha in piha, naposled sama še tisto pogasi, kar je spihala», jo ponižuje brat. Bratci vedno sestre ponižujejo.

Za zajtrk je pečen krompir. Ah, kako dobro!

Hopsi ju s štoro pomilovalno gleda. «Kako sta požrešna, sam krompir jima je dober. Rajši nič!»

Fedi si obriše sajaste prste ob travo. «Dekle, sedaj pa le na delo. Pogasi žerjavico! Pripravi vrečo! Pripravi trnke! Natakni črva! Skrij psa za seboj! Ena, dve, tri! Si naredila?»

Previdno se plazita ob potočku, za grmovjem, po travu.

Čof, čof, čof!

«Joooooj! Kar tri žabe si spodila. Psst! Pravim ti, bodi tiho. Psu izpulim ušesa, ako še enkrat poskoči preko vode.»

Z napetim obrazom, kakor dva Indijanca, tiho brodita po vodi.

«Ha, zverina! Pa te imam! Boš?!» Med prsti se mu zvija zelena žabica. «Hajdi v vrečo! Hopsi, mir!»

Tiho kakor sence se pomikata naprej.

«Ženska tam zadaj, ne dihaj tako glasno! Ti usta zamašim z robcem!» pridružno vzklika Fedi, ki je ves razburjen, in z obema rokama grabi po žabah med trsjem in po vodi. V vrečici kvakajo uboge žrtve po svobodi in sorodnikih.

Na koncu potočka je tolmun. Tu je zopet postajališče. Vsi trije sedejo na štor, da preštejejo žabe. Hopsi radovedno voha vrečo, če se je lov izplačal.

— —

«Ljube moje ribice, sedaj pa se pripravite», prepeva Fedi in natika črva na trnek. «Pridi malo bliže, ribica lepa, moja, srebrna. Uh! Psst, Irena. Že prijemlje! — Čakaj! — Je že šla. Joj! Druga zopet, dve, tri, jooj! Glej, Irena! — Živio! Klanjamo se, gospa ribica. Ali ste kaj radovedni, kako je v ponvici? Izvolite v vrečo, gospa riba!»

Oba čepita na bregu vsak s svojo palico, med njima sedi Hopsi in gleda sedaj na levo, sedaj na desno, kaj tako nepremično strmita v vodo.

Ali ribe so danes jako trmaste. Fedi jim grozi s sušo, ognjem, potresom in povodnjijo, a v celem preplaši tri

ribe, da se zatečejo na njegov trnek. Irena pa ima sploh smolo, kakor po navadi.

«Pa nič. Prosil vas ne bom. Ribja sodrga. Pojdiva rajši po rake. Tam na ono stran, kjer sva zadnjič nehala. Tam so imenitni raki, ti rečem. — Pazi na žabe, da ti ne pobegnejo.»

Z raki je več sreče.

«Ti, Irena, poizkusi samo seči v to luknjo. Ga čutiš? To je gospod. Pusti pri miru! Jaz ga potegnem ven.»

Irena izvleče iz luknje svojo ročico, vso zamazano z ilovico, preko komolcev. Fedi poklekne v vodo, se tako nizko skloni, da si zmoči šop las, in seže do rame v luknjo.

«Boš šel? Glej, kako se drži. Kakor prirasel. Jaz ti pokažem, meni nagajati. — Še danes boš v račjem raju. — Fantiček, nič ti ne pomaga, ne boš me prijel. Le ščipaj, samo izvoli!»

Fedi je ves rdeč in razburjen. Ni se mučil zaman. «To je res gospod rak. Sam sem ga sit, ako ga pojem.» Hopsi ga radovedno ogleduje.

«Naprej, moja dama! Danes sem dobre volje. Kar hočeš, vse lahko danes dobiš od mene.»

V vreči je boj med raki in žabami. Vse, kar pride med klešče, ne more več ven. Raki iznašajo vso jezo in obup nad ubogimi žabicami.

«Tako, draga Irena, sedaj ti dovolim, da se vrnemo in skuhamo kosilo. Pripravi malo dračja na najinem ognjišču, jaz grem pa med tem časom s Hopsijem na odejo ležat.»

«Zelo si prijazen», se huduje Irena. «Jaz naj delam, ti pa ležat. Ti boš dober mož. — Kar lepo se spravi na delo in pripravi žabe in ribe za kuho. Z luskami vred jih ne bomo jedli.»

Nato gre do poti, ob treh smrečicah se ustavi, potem pa šteje sedemnajst-korakov naprej, nato osem korakov v levo med praprotjo in — doma je. V skritem kotu sredi praprotja in smrečic imata svojo hišico, spleteno iz vejic in zadelano s praprotjo. Bojita se za svoj domek. Živa duša ne ve zanj.

Irena privleče iz kota lonec, odbrska travo iz zadelanega ognjišča in odmaši luknjo, ki jima služi za dimnik.

Kmalu grmadica veselo plapola. Ko voda zavre, vrže vanjo peščico soli in pomeče v lonec vse rake,

žabe in ribe skupaj. Zelo preprosto kosilo. Fedi in Hopsi strmita v lonec in požirata sline.

Jedilnica je na drevesu. Dolgo sta iskala drevo, ki bi ustrezalo zahtevam udobne jedilnice z naslanjači in mizico. Mala Irena je nekoč vse dopoldne mučila svoje malo, gibčno telesce s plezanjem in preiskovanjem kostanjev okrog njune kočice. Ko je končno vsa spehana in opraskana zlezla na zadnje drevo, se je iz vrha nekaj zagrohotalo: «Rezervirano že od zjutraj!»

Mala gospodinjica je kosilo pripravila. Odlije vodo in pogasi ogenj. Zgrabi Hopsija pod roko in spleza v jedilnico, Fedi pa z loncem in hruškami za njo. Med plezanjem pobaše skromni bratec skrivaj dva raka in par žabjih krakov v žepe, ostanek pa potem lepo bratovsko razdeli. Tudi na psička odpade del plena in velik kos kruha.

Nekaj misli o počitnicah

Ali ste kdaj razmišljali o tem, kakšen pomen imajo počitnice? In ali ste kdaj vprašali, kako bi počitnice kar najbolje izkoristili? Nu, če tega doslej še niste storili, premišlujmo danes!

Počitnice so najprej namenjene počitku (odtod izvira tudi ime «počitnice»). Šolsko leto je bilo dolgo, mirno sedenje po nekaj ur na dan vas je utrudilo, učenje in trepet pred šolsko nalogo sta vas vznemirjala. Zaradi tega so vam po devetih mesecih truda določili dva meseca počitnic. Vaša naloga je tedaj, da ta dva meseca dobro porabite.

Kar moči veliko časa preživljajte pod milim nebom. Kopajte in solnite se, da se okrepite in utrdite. Daljši sprehodi in izleti v planine vam bodo vrnili zdravo barvo in vedro razpoloženje. Vendar pa morate tudi pri teh razvedrilih paziti, da jih ne bo preveč. Solnčenje je izvrstno zdravilo, a solnčiti se morate smotrno. Vsakih pet minut spremenite lego in delj ko eno uro na dan se nikar ne nastavljajte neposrednemu vplivu solnca. Prav tako je tudi s kopanjem. Kopanje je zdravo in koristno, vendar pa utegne tudi škoditi, če po nekaj ur zaporedoma ostanete v vodi. Ako med plavanjem začutite, da vam srce nemirno utriplje ali

V potočku lepo izmijeta posodo in jo spravita nazaj v kočico pod travo in praproto.

Po kosilu si Fedi privoščijo malo počitka.

«Zapaliva si malo! Prinesi vivček!»

«Vivček» je rastlina, ki ima obliko votle palice. Fedi natlači vivček s suhim listjem in prižge. Cmoka in puha dim v zrak, kašlja in piha, a kaditi ne preneha. Skrivaj kaditi, to je slast.

«Poizkusi še ti, Irena. Imenitna stvar. Le malo peče. Temu se takoj privadiš. Na, poizkusi!»

Irena napravi važen obraz in z vso silo vdihava in izdihava pekoči dim. Vsa je že solzna od kašlja. V jeziku jo reže in skeli.

«Dobro je kaditi, Fedi. Tako imenitno se mi zdi.»

Tako se menjavata, dokler ju ne zapeče v prste.

močno udarja, pojdite iz vode in se malo odpočijte. Vsaka stvar, ki je sicer zdrava in koristna vam, ako jo pretiravate, lahko bolj škodi nego koristi. Tako je tudi s hojo v planine. Najprej začnite s kratkimi izprehodi in pazite, da boste imeli med hojo usta zaprta. Ena najvažnejših stvari pri hoji je enakomerno dihanje skozi nos. Šele ko ste se navadili pravilnega dihanja, pojdite na daljše ture. Torej ne pozabite: trije najvažnejši pripomočki za utrjevanje in okrepljenje so: solnce, zrak in voda!

Prav tako, kakor je treba skrbeti za telo, pa moramo tudi misliti na dušo. Dobodite si dobrih knjig in berite. Zabavnih knjig imamo dandanes že toliko, da vam ne bo težko najti kaj primerne. Najbolj priporočljive so lahke, zabavne stvari. In kdor izmed vas ima veselje do slikanja in risanja, naj skuša v počitnicah risati po naravi, da se mu roka izuri. Deklice pa naj ne pozabijo svojih ročnih del, in če tistih ni, lahko mamiči pomagajo pri gospodinjskem delu, kar jim bo kasneje v življenju mnogokrat koristilo.

Nu, in zdaj vam želimo, da preživite svoje počitnice v veselju in zadovoljstvu in da se jeseni okrepljeni in zdravi vrnete na šolske klopi!

Poplačana vztrajnost

Zelo bogat človek si je iskal zvestega in zanesljivega slugo. Dva moža sta se potegovala za to službo. Bogatin ju je poklical k sebi in jima rekel:

«Ves dan morata zajemati vodo, a za to delo vaju bom obilno poplačal.»

Oba sta se rada lotila naloge in sta se spravila na delo. Voda sta morala zajemati z vedri iz globokega vodnjaka. To bi se jima ne bilo zdelo še nič posebnega, a čudna je bila gospodarjeva zahteva, naj olivata vodo v košaro. Iz košare se je voda seveda raztekala na vse strani.

Po tretjem ali četrtem vedru se je eden izmed delavcev ujezil:

«Ali je že kdaj kdo videl tako neumno delo? Niti enega vedra ne zajamem več, saj gospod tako in tako ne more vedeti, koliko veder sva že olila v košaro; mar sedem in denem roke navzkriž.»

«Ne, tovariš,» je rekel drugi, «če je najino delo plačano, ti je pač vseeno, ali je pametno ali neumno; kar zajemaj!»

«Kakopak! Če si ti tako prismojen, le ubijaj se. Jaz pa sedem in se spočijem.»

Zvečerilo se je. Ko je marljivi delavec vzdignil zadnje vedro vode, je zagledal na dnu vodnjaka svetel prstan z briljantom.

«Vidiš,» je rekel tovarišu, «to je bil zmisel dela, ki se ti je zdelo nezmislivo. Da sva našla ta prstan, je bilo treba izprazniti vodnjak.»

Zadovoljen, ker je storil svojo dolžnost, je odnesel prstan gospodarju.

«Prstan je tvoj,» je zadovoljen rekel bogatin, «imej ga v spomin na svojo vestnost in vztrajnost! Od današnjega dne si moj sluga, ker si se obnesel v vsakem pogledu! Prepričan sem, da mi boš zvest.»

Drugemu delavcu je pa plačal štiri vedra, ki jih je bil vzdignil iz vodnjaka, zakaj skrivaj ju je bil ves čas opazoval pri delu. Zdaj je bilo temu seveda žal, da je bil tako len; ako bi se bil tudi on izkazal, bi bil bogati mož gotovo tudi zanj našel opravilo.

Kako plezajo muhe

Kako je mogoče, da muha s svojimi majcenimi nožicami lahko pleza po navpični, gladki šipi?

Izprva so mislili, da ima muha na nožicah drobne, skoraj nevidne dlačice, ki se zasajajo v luknjice in razpoke sten in držijo neznatno težo mušjega telesca. Ali glede na gladko površino stekla, v kateri ni nobenih razpok, je pustila modrijane ta razlaga na ce-

LASJE KLIČEJO NA POMOČ!

Vaši lasje . . . fini in nežni, potrebujejo najskrbnejšo nego. Njihove občutljive lepote vendar ne boste stavili v nevarnost s preprostimi pralnimi sredstvi . . . z navadnim milom — ki je primerno za raskavo perilo!

Za Vaše lase rabite nežni Shampoo brez sode — Elida Shampoo. Z njim ne boste samo temeljito umili Vaših las: Elida Shampoo je obenem dovršena nega za Vaše lase.

ELIDA SHAMPOO

dilu. Potem so trdili, da se srednji del mušjega podplata tako privzdiguje, da nastajajo pod njim — kakor pod sesalnimi dlanmi žab — brezračni prostori, ki jih vnanji zrak pritiska k steklu. Toda mušje noge nimajo tako krepkih mišic, da bi mogle vzbočevati podplate.

V resnici je stvar takale: muhe izločajo redko mast, ki sproti maže pot, po kateri lazijo, in brani, da živalca ne pade z navpične ploskve.

To je mogoče, ker ima vsaka mušja nožica na spodnji strani po 1600 do 2000 dlačic in ker tehta posamezna muha povprečno samo kakih 45 tisočink grama. Kakor hitro «razredčimo» to mast z vodo, to je, kakor hitro postavimo muho na šipo, kamor smo poprej dihnili, izpoddrsne. Enako se zgodi, če šipo oprašimo — zakaj tedaj popije prah vso mast, in muha nima v svojih mastnih dlačicah več zadostne opore. Taka muha se takoj začne «umivati». Briše si prah z dlačic, s tem da drgne z nožicami po perotnicah. Muha si torej ne «umiya» perotnice, ampak noge.

Zlogovnica

ja, ja, da, ca, gla, ka, go, li, len, nez, u, i.

Iz zgornjih zlogov sestavi moško krstno ime, žensko krstno ime, ime poti v mestu, ime predmeta, ki ga uporabljamo pri šivanju, in ime sadu, ki ga prav radi uživamo. Če pravilno postaviš besede drugo pod drugo, dobiš v začetnicah ime tega meseca. Rešitev zlogovnice objavimo v deveti številki.

Nesporazum

- Čemu se pa jokaš, Mirko?
- Papa obeša slike v sobi.
- Pa zato se vendar ne jokaš?
- Ne, ampak on se je udaril s kladivom po prstu!
- In tebe zdaj boli bolečina tvojega papana, kajne?
- To je plemenito, Mirko, da se zato jokaš!
- Tudi ne! Jaz se jokam zato, ker sem se smejal.

Prvi

- Hura, mama, danes sem pa bil prvi v prirodoslovju!
- In kaj te je vprašal profesor?
- Koliko nog ima žirafa. Jaz sem rekel tri.
- Ali s takšnim odgovorom menda nisi bil prvi.
- Sem. Drugi so rekli samo dve.

Čudna žival

Tista spaka iz zadnje številke se je že izdala. Kar iz devetih živali je sestavljena. Iz slona, vola, koze, krave, žirafe, leoparda, cebre, konja in osla.

Zdaj se pa za ušesa primite, če ste katero žival pozabili. Če ste napisali vse prav, boste te dni dobili nagrado. Če ste se zmotili, pa — nič. Boste že drugič bolje pogledali!

Vas pozdravlja

teta Mina.

Prihod pomladi se je letos zaradi slabega vremena premaknil iz marca v april, in ker je imela pomlad tudi še aprila meseca zamudo, skoraj ni bila več aktualna, ampak je bila le nekaka predigra za poletje. Vremenski preroki napovedujejo toplo leto in me vse gotovo želimo, da bi se ne motili. Če nas je že potegnila pomlad, naj bi bilo vsaj poletje dostojnejše.

Pariška navada, da se tudi v največji vročini obleče za na ulico čez obleko lahek plašč, jopič ali paletto v barvi, ki harmonira z barvo obleke, toda v kontrastnem odtenku, se počasi udomačuje tudi pri nas. Čas bi pa bil, da bi naše žene že vedele, kaj pritiče v plesno dvorano in kaj na ulico, da bi ne srečavali na promenadi izprehajalk v plesnih oblekah z raznimi vihrajočimi našitki in čipkami, ki so lepe, toda samo za plesno dvorano ali gledališče, nikakor pa ne za na ulico.

Poletje je letos v glavnem platneno in svilen. Iz platna so letni kostumi, plašči in preproste promenadne obleke, in sicer iz grobega domačega platna v naravni barvi ali pa iz lažjega platna, ki se dobi enobarvno v raznih pastelnih barvah, pa tudi črtasto in karirano. Grobo domače platno je zlasti primerno za letne plašče in jopiče, ki se lahko oblečejo na kakršnokoli obleko ali krilo. Kostumi iz barvastega platna, ki je finejši in mehkejši, so okrašeni ponajveč z belimi gumbi, pasovi in ovratniki in dopolnjeni z belim slamnikom ali klobukom, belo ročno torbico in čevlji. H kostumu iz barvastega platna se najlepše poda lahka bela bluza. Platno je torej primerno za gladke angleške obleke, kostume in plašče, ki se lahko nosijo vse leto v mestu in v letovišču.

Izmed svil se vidi prav dosti enobarvnih in vzorčastih krepdešinov, marokenov, raznih krepov in žoržetov. Modne enobarvne svile so kompaktnejše od vzorčastih. Vzorci so cvetni, cik-cak, črtasti, karirani, pikčasti itd., ponajveč v dveh barvah, ni pa s tem rečeno, da ni so moderni tudi pestrobarvni vzorci. Pri kariranih vzorcih je osnova razdeljena s poševnimi ali ravnimi, tenkimi črtami v kvadrate.

Karirani vzorci po načinu šahovske deske se vidijo bolj malo. Najnovejši karirani vzorec je v belo-črno-rdeči barvi. Iz blaga z velikimi cvetnimi vzorci se šivajo samo večerne obleke, ki so vedno dopolnjene s tri četrti dolgim plaščem ali pa s kratkim jopičem iz enobarvnega blaga ali pa iz enakega blaga, kakor je obleka.

Med vzorčastimi svilami se vidi prav dosti modro-bele svile, toda več belega kakor modrega, tako da je blago svetlo. Poleg raznih kombinacij v modnih barvah je za solidne še vedno črno-bela, ki v eleganci lahko konkurira z vsemi drugimi.

Lansko leto so se pojavile prve skromne kombinacije oblek, in ker so lepe in praktične, so ostale še letos. Kombinacije omogočajo menjavanje krila, bluže, jopiča itd., s čimer posebno pridobi celotni videz obleke. Tako na primer ima dama dovolj možnosti za kombinacijo, če ima v garderobi temnomodro obleko in temnomoder

plašč, kratek moder jopič brez podloge, okrašen z belim ovratnikom in zapetniki, modrobelo obleko iz vzorčaste svile, kratek bel jopič ali bolero, modro-belo črtasto bluzo in modro krilo, bele, modre ali sive čevlje in prav takšno ročno torbico, bel slamnik z modrim ali modro-belim trakom ali pa moder ali bel baret ali fes. Obleče torej lahko: temnomodro ali modro-belo obleko in temnomoder plašč, ali kratek jopič, belo-modro črtasto bluzo, modro krilo in moder plašč ali jopič, modro-belo obleko in bel jopič ali bolero itd. K vsaki taki kombinaciji lahko pokrije bel ali moder slamnik, fes ali pa baret.

Na popoldanskih oblekah iz vzorčaste svile se vidijo prav dosti pasovi, šali in vezanke iz širokih trakov iz težke dvojne svile, ki je preparirana z lakom. Vsled prepariranja postane svetlejša in trdnjša. Na popoldanskih kostumih in plaščih za potovanje so se nosile vezanke iz mehke kratkodlake kožuhovine, na letnih se pa nosijo karirane in črtaste vezanke iz mehkega, redko tkanega volnenega blaga v pestrih barvah.

Vratni izrezi so pri bluzah in letnih oblekah zelo različni, toda diskretni. Opozarjam pa, da si asimetrični vratni izrez lahko dovoli samo tista, ki ima res lep vrat. Moda si je izmislila že marsikaj, toda ne vedno vsega za vse.

Letne nogavice so ponajveč v barvi peska, bež in sive, redko pletene z manjšimi ali večjimi luknjicami iz svile brez leska. K letnim oblekam se nosijo ponajveč beli in kombinirani čevlji in sandale z napol visoko ali nizko peto, k večernim oblekam pa čevlji z visoko francosko peto. V barvi čevljev sta po navadi tudi ročna torbica in pas.

Važen del letne garderobe je kopalna obleka in vse, kar k njej spada. Kopalna obleka mora biti iz dobrega trikoja, zakaj če je volna slaba, se triko zelo razvleče. Letošnje kopalne obleke so zelo pestre, zlasti lepe so modre in oranžne. Ponajveč imajo spredaj majhen vratni izrez, zadaj pa globokega, tako da je ves hrbet prost. Kopalni plašči so gladki angleški, sešiti iz črtastega ali pikčastega blaga v barvi, ki se ujema z barvo kopalnega trikoja. Niso pretirano dolgi, marveč segajo samo do polovice meč. Praktični so tudi kepi iz gladkega frotirja, podloženi z drugobarvnim blagom, ki pa segajo le do kolen. H kopalni obleki spadajo še kopalna čepica, čevlji in pas, ki morajo biti v enotni barvi.

Plavanje ne spada danes samo k sportu, ampak tudi k družabnosti, zato morajo znati plavati tudi dame, ki bi včasih vzele rešilni pas še celo doma v kad. Vsa lepota in eleganca ne pomaga lepi kopalki, če ne zna plavati.

Pri veslanju, metanju žoge in pri drugih zabavah na vodi in ob vodi se nosijo: hlačno krilo, ki sega do kolen, črtast triko, mornariški jopič iz džerseja ali deftina in baret. Hlačno krilo je lahko rdeče, jopič tudi rdeč, triko belo-modro ali belo-rdeče črtast, baret pa bel, moder ali rdeč.

Preproste obleke

Domača obleka iz svetle flanele. Spredaj ima široko gubo, pod katero je razporek, ki se zapenja z velikimi gumbi.
Domača obleka iz pralnega kariranega blaga. Ovratnik je iz belega pikeja ali pa iz ripsa.
Domača obleka iz enobarvnega delena, ozaljšana z barvastimi štepico in z velikimi gumbi iz biserne matice.

Obleka, kombinirana iz belomodre, črtaste in temnomodre gladke svile. Pas je usnjen.

Komplet za tenis

Obleka je iz belega blaga «šantung», skrojena popolnoma preprosto. Žaket je iz modrega «šantunga». Potrebujete: za obleko 5 m, širine 85 cm, za žaket 1,75 m, širine 85 cm.

Letne obleke

Letna obleka iz belega platna, okrašena s kovinastimi zaponkami in okrasnimi šivi.

Letna obleka, sešita iz svetle pralne svile. Okrašena je z našitki in kovinastimi gumbi. Pas je spleten iz svilenih vrvic, zaponka je iz svetle kovine.

Letna obleka, sešita iz svetlobarvnega platna in okrašena z barvastimi tresami in gumbi. Pas je spleten iz blaga in iz tres.

Obleka iz modro-belega progastega žoržeta. Okraški na izrezu okrog vratu, na rokavih in pasu so iz modrega žoržeta z ozkim rdečim robom. Kep k tej obleki se zapenja na hrbtu. Napravljen je iz dvojnega modrega in belega žoržeta. Med modrim in belim žoržetom je našit ozek svilen rdeč trak. Potrebujete: progastega žoržeta 4 m, širine 1 m, modrega žoržeta 60 cm, širine 1 m, belega žoržeta 75 cm, širine 1 m.

Za naše male

(Glej sliko na desni strani.)

Lahek plašček iz belega pikeja za dve leti starega otroka.

Letna oblekica za dve leti staro punčko. Sešita je iz belega platna in okrašena z barvastim vezenjem. Otroška oblekica za igranje, sešita iz platna in obšita z olupševalnim vbodom.

Kratka jopica za dojenčka. Sešita je iz vzorčastega barhentata in okrašena z zankanimi zobčki. Oblekica za igranje, sešita iz vzorčastega pralnega blaga.

Spalna vrečka, sešita iz barvaste flanele in okrašena s preprostim vezenjem.

Dve otroški čepici, sešiti iz svetlega batista ali etamina.

Otroška srajčka z naramnicami, okrašena z zankanimi zobci in barvasto petljico.

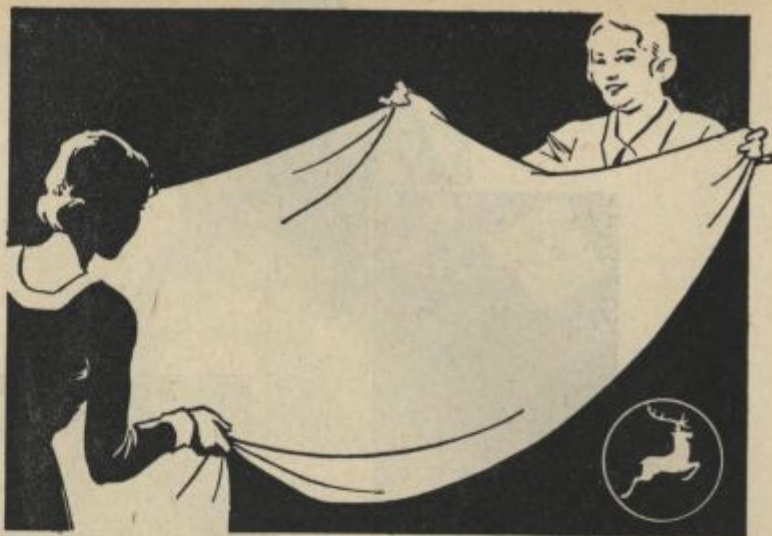
Praznični predpasnik, sešit iz belega ali svetlo-baronega blaga in okrašen s preprostim vezenjem in čipkami.

Otroška čepica, sešita iz finega platna in okrašena z ažurjem.

Otroška torbica, sešita iz platna ali batista. Okrašena je z zankanimi zobci in preprostim vezenjem.

Garnitura za dojenčka, sešita iz belega ali pralnega blaga.

Oblekica za pestovanje je okrašena z ozkimi čipkami in s svilenim trakom.

Kdor ga pozna, mu ostane zvest!

Že od nekdaj pomaga Schichtovo terpentinovo milo gospodinji temeljito prati in vzdrževati v hiši red in čistoto.

Torej: Pazite prav posebno na izvorni ovoj in na varnostno znamko „JELEN“. Potem se Vam ni bati ponarejenih mil.

SCHICHTOVO
TERPENTINOVNO MILO

..ampak
poprej za
namakanje:
Ženska
hvala!

ST. 4-35

PRILJUBLJENI JUGOSLOVANSKI IZDELEK!

Slika 1.

Slika 2.

gostim robnim vbodom, in gumb je narejen. Tak gumb je treba prišiti na visok vrat, ker se sicer težko zapenja. Namesto gumbnic naredite rajši zanke iz blaga. Na sliki vidite nazorno, kako se pripravi in sešije gumb, kako se sešije in prišije zanka in kako se tak gumb zapenja.

Slika 2. Ni potreba, da je obleka samo preprosto sešita, šivi so lahko hkrati tudi okras obleke, če so pošiti v videzu robčkov. Ni treba, da je robček samo tam, kjer je res šiv, robček je lahko tudi na celam blagu, kakor

Slika 3.

Slika 1. Naredite si sami modne gumbje iz blaga, iz kakršnega je bluza ali obleka. Pripravite najprej 12 cm dolg in toliko širok trak iz blaga, kolikršen gumb potrebujete. Na droben košček lesa (žveplenko, zobotrebec), ki pa mora biti za spoznanje krajši od širine traku, si prav tesno navijete pripravljeni trak, konec prišijte z

vidite na sprednjem delu bluže na naši sliki. Tak robček, ki samo markira šiv, se označi najprej s kreda ali naudarkom, nato prepogne in zašije. Taki robčki se morajo vedno dobro polikati, da ne vlečejo.

Na ledu

ohlajena Ovomaltine je osvežujoča, redilna in prijetna pijača.

HLADNA

OVOMALTINE

najbolje pogasi žejo, daje telesu novih moči, vrača veselje do življenja in dela.

Hladna Ovomaltine se najokusneje in najlažje pripravlja v časi Ovomix, ki se dobi za Din 15.— povsod, kjer se prodaja Ovomaltine.

Dr. A. WANDER, D. D., ZAGREB.

Slika 5. Na tretji sliki vidite kako se zašijejo posnetki na bluzi in na krilu v videzu robčkov. Posnetki se izrežejo, pusti se samo pol centimetra širok šiv. Tisti del posnetka, ki je poшит, se zapogne, nato naudari in zašije. Paziti je treba zlasti na to, da se konica lepo in dobro zašije. Na sliki vidite prirojen sprednji del životka in krila. Pri obeh so posnetki zarezani, zraven pa je že sešita obleka, kjer se dobro vidi poшитi posnetki v videzu robčkov.

Slika 4.

Slika 4. Ni dovolj, da je obleka lepa samo za oko, lepa obleka mora imeti tudi lepo izdelane in obšite šive. Vsak šiv je treba, potem ko je lepo zašit, enakomerno porezati in priravnati, nato dobro razlikati in obšiti. Pri lahkem volnenem blagu se šivi obšijejo z ometico ali pa z redkim zračnim vbodom; pri debelejšem blagu s poševno progo ali mehko treso, pralno blago pa se zapogne in prešije s prednjim vbodom ali pa z velikim vbodom na stroj. V velikih konfekcijah robijo šive pri lahkih oblekah na strojih za entlanje. Na naši sliki vidite vzorno zašit, razlikan in obšit šiv.

Izgubila kredit.

Mož (srdito): «Kaj, mesar ti ni hotel niti tistih deset dinarjev zaupati?»

Žena: «Ni nič čudnega. Že tri mesece prihajam vedno v isti obleki in istem klobuku, kako naj bi potem človek imel zaupanje!»

Majhna tableta —

a presenetljiv učinek. Vendar Vam jamči hitro ozdravljenje glavobola in migrene samo pristna tableta. Ni Pyramidona brez Bayerjevega križa na zavitku in tableti.

V z. «JUGEFA» k. d., Zagreb, Gajeva 32.
Oglas je registr. pod S br. 9483 od 31. V. 1933.

Vojna leta.

— Danes je 40 let, draga moja, odkar sva se vzela...
— Menda 20...
— Da, ampak ti pozabljaš, da se vojna leta dvojno računijo.

Rjavo polt ustvarja NIVEA

CREMA * OLJE.

Oboje pospešuje, da vam polt potemni, a istočasno zmanjšuje nevarnost solnčarice. Zavidali vas bodo za vašo rjavo barvo. Toda pazite dobro:

nikdar se ne solnčite z mokrim telesom, temveč si vedno PREJ vdrnite. NIVEA-KREMA in NIVEA-OLJE sta nenadkriljiva in nedosegljiva, ker samo ta obojica vsebuje Eucerit. NIVEA je poceni: krema Din 3·50—, 6—, 12— 25—.

VSAKOKRAT NIŽJE CENE

OBIŠČITE NAŠO NAJBLIŽJO PRODAJALNO. POSTREGLI VAS BOMO.

~~99.-~~
79.-
Vrsta 1645-05
Preprost, toda okusen čevelj iz najboljšega črnega ali rjavega boksa. Prikladen za nedelje in praznike.

~~99.-~~
79.-
Vrsta 9675-05
Vedno moderni in vedno elegantni enostavni čevlji na zaponko, iz črnega ali rjavega boksa.

~~129.-~~
99.-
Vrsta 2605-16
Zelo okusno okrašen čevelj k sportnemu kostumu. Izdelan je iz temno-rjavega boksa.

ŽENSKÉ NOGAVICE: Najfinejše svilene Din 29.—, svilene WISKOZA Din 25.—, svilene Din 19.—, 1^a flor Din 19.—, iz „Amerika“-bombaža Din 15.—, bombažaste-normal Din 9.—, iz sukanca, „Sport“ Din 10.—.

Rato

~~129.-~~
99.-
Vrsta 9675-38
Eleganten čevlček iz rjavega boksa s kombinacijo kačje kože.

Preizkusila ga bo.

Mala Zorica je šla s starši na počitnice k teti Ančki. Tam je morala spati skupaj s teto Ančko. Zorica je takoj zaspala, kakor hitro je legla. Ko se je malo prebudila, je slišala, kako teta Ančka strašno smrči. Tako se je prestrašila, da do zore ni mogla zaspati. Zjutraj je vse povedala staršem in rekla nazadnje: «Čudno, da je to ne moti, mene pa tako moti!»

Tedaj ji reče oče: «To se moraš navaditi, zakaj utegne se zgoditi, da dobiš moža, ki bo smrčal.»

«To pa že ne,» odgovori mala Zorica, «to se pa že ne bo zgodilo, zakaj jaz bom, kadar se bom možila, najprej enkrat skupaj spala z ženinom, da ga preizkusim.»

Pri zdravniku.

— Če ne prenehate piti in pušiti, ne boste niti leto dni več živeli.

— To ste mi rekli že pred petimi leti.

— To je vseeno. Prej ali slej porečete, da sem imel prav.

S sodišča.

Sodnik: «Tako, vi ste nepopoljšljiva nevarnost za meščane... Osem ljudi ste že podrli.»

Šofer: «Ne, gospod sodnik, samo šest, ker sem dva že dvakrat povozil.»

Logično.

— Kako ste tu pri nas v vasi zadovoljni s hrano?

— Na vso moč!

— Kje pa jeste?

— Vselej se odpeljem na kosilo v mesto.

Mestna hranilnica ljubljska

v Ljubljani, Prešernova ulica št. 3, s podružnico na Miklošičevi cesti št. 13, je največja regulativna hranilnica v Jugoslaviji. Ima vlog nad Din 430.000.000.—, rezervnih zakladov pa nad Din 10.000.000.—.

Za pupilne naložbe ima sodni depozitni oddelek, za varčevanje mladine izdaja

domače hranilnike, za pošiljanje po pošti pa svoje položnice. Za vse vloge jamči mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo.

Hranilnica kupuje in prodaja najkulantnejše tudi devize in valute. Ta posel opravlja v svoji podružnici na Miklošičevi cesti.

Telefon centrale št. 2016 in 2616, podružnice št. 2367, poštni čekovni račun centrale št. 10.533, podružnice št. 16.138.

Uradne ure za stranke so od 8 do 12.

Naročnina za list s krojno prilogo in 5 gospodinjstvih knjig: za vse leto Din 100.—, za pol leta Din 54.—, za četrt leta Din 27.—; za Ameriko in inozemstvo dolarjev 5.—; za Italijo Lit 50.—.
Posamezna številka Din 5.—, krojna priloga Din 2.—, gospodinjstvska knjiga Din 30.—.
Deset brokiranih leposlovnih knjig Din 100.—. Vesava teh knjig Din 60.—.

Izhaja vsakega 1. v mesecu. Odgovorna za izdajateljstvo, uredništvo in upravljanje Rija Podkrajskova.

Uredništvo in uprava v Ljubljani, Dalmatinova ulica 10/I.

Tiska Delniška tiskarna, d. d. v Ljubljani (predstavniki Miroslav Ambrožič).

Kadar greste na počitnice

ne pozabite na svojo garderobo. Med tujci je veliko kritičnih ljudi, ki bodo ocenjevali Vašo toaleto. Zato si pred odpotovanjem oglejte našo veliko izbiro. Našli boste po svojem okusu vse, kar potrebujete za elegantno postavo.

DRAGO GORUP & Co., Ljubljana

Miklošičeva cesta števil. 16/1. Hiša Del. tisk. (Bamberg).

Telefon 32-33.

BEKO-LAMPE

BEKO-LAMPE

Za malo denarja lepo svetiljko. — Zahtevajte brezplačni cenik s slikami.

„BEKO-LAMPE“, Ljubljana, Miklošičeva cesta 13.

SOLIDNA POSTREŽBA
A NIZKE CENE
LEPA LINIJA KROJEV
O S E B N O
NASVETOVANJE

VELIKA IZBERA
EDINSTVENI KROJI
RAFINIRAN OKUS
ATELJE BREZHIBEN

**SALON
VERA**

NEBOTIČNIK
6. NADSTROPJE

TELEFON ŠTEV. 24-63

Brezplačni lift na razpolago

Lepo vezana knjiga
bodi kras knjižnice
v Vašem domu!

Take vezave
Vam oskrbi,
od preprostih
do najfinejših,

Knjigoveznica

Jugoslovanske tiskarne

r. z. z. o. z.

Ljubljana, Kopitarjeva ul. 6/II.

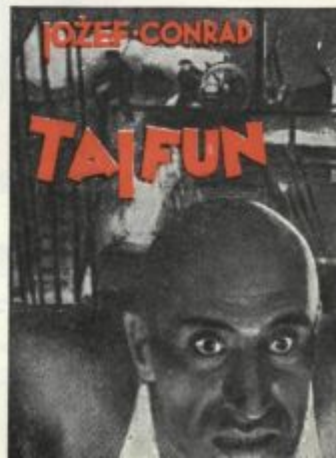

*Ali ima-
te radi
svojega
maža?*

Potem si vsak mesec pri gospodinjstvu pri-
šcipnite 10 dinarjev in naročite zanj deset
knjig založbe „Evalit“. To so po-
vesti, ki bodo tudi Vam dale nekaj
ur tihega zadovoljstva.

10 mehko vezanih knjig stane
samo Din 100.— letno. Za vezavo
v platno se doplača Din 60.—.

Pišite še danes dopisnico na
upravo „Prijatelja“, Dalmatinova
ulica števil. 10/E, da Vam pošlje eno
teh knjig brezplačno na ogled.

SARGOV

Odstranite trajno zobni kamen,

ker je on često vzrok, da se zobje majo in končno izpadejo. Sargov Kalodont odstrani zobni kamen, ker je edina zobna krema, katera vsebuje učinkoviti sulfocinoleat po Dr. Bräunlichu. Polagoma, ne da bi škodoval zobem, razkroji organske substance, ki tvorijo zobni kamen. S tem izgubi zobni kamen svoje oporišče, se zdrobi in se z lahkoto odstrani z zobno ščetko. Ako redno uporabljate Sargov Kalodont, boste na najudobnejši način ohranili Vaše zobe zdrave in trdne.

SARGOV

KALODONT

proti zobnemu kamnu